

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
พ.ศ. ....

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

บรรจกระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)

วันจันทร์ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๗

อ.พ. ๒/๒๕๕๗

สรุปสาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ....

ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

๑.๒ เหตุผล

โดยที่การเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ด้วยการให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านหรือชุมชนตามภูมิปัญญาหรือทุนทางสังคมของตนเองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาการสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนและองค์กรชุมชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งการกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้านและชุมชนเมืองอันเป็นเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ ตลอดจนการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะการจัดระบบสวัสดิการในชุมชนมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็น จึงได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับจัดสรรเงินทุนหมุนเวียนแก่กองทุนหมู่บ้านเป็นกลไกให้ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง และเพื่อให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ รวมทั้งกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง สามารถพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนในอนาคต โดยมีกระบวนการทัศน์ด้านการบริหารและการพัฒนาที่มุ่งสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีรูปแบบ วิธีการคิด และมุมมองที่เปิดกว้าง มีคุณธรรม และมีการเรียนรู้ร่วมกัน โดยอาศัยหลักของการเอื้ออาทรในรูปแบบกัลยาณมิตร ตลอดจนมีการสร้างและพัฒนาความคิดความเข้าใจให้เป็นระบบในลักษณะของการบูรณาการทุกเรื่องเข้าด้วยกัน และสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายกองทุนในทุกระดับอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ....”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ

๔. บทจำกัดสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙^(๑) ประกอบกับมาตรา ๔๕^(๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

๕. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

๖. บทนิยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๓)

ในพระราชบัญญัตินี้

“กองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง
แล้วแต่กรณี

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะ
ปกครองท้องที่

---

^(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๙ บัญญัติว่า

“การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำได้ เว้นแต่โดยอาศัย
อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น
และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด
กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจ
ในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจ
ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

^(๒) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๕ บัญญัติว่า

“บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร
องค์การเอกชน หรือหมู่คณะอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย
หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดตัดตอนในทางเศรษฐกิจ”

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตเทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือเขตพื้นที่อื่น ทั้งนี้ โดยมีขอบเขตตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการกำหนด

“คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“กรรมการกองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือกรรมการในคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิกของกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๗. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๔)

ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

๘. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

- กองทุนหมู่บ้าน (ร่างหมวด ๑)

๑. การจัดตั้งและวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน (ร่างมาตรา ๕)

ในแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกชื่อว่า “กองทุนหมู่บ้าน” หรือ “กองทุนชุมชนเมือง” แล้วแต่กรณี โดยให้คณะผู้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ยื่นขอจัดตั้งและจดทะเบียนกองทุนหมู่บ้านต่อนายทะเบียนกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบ ที่คณะกรรมการกำหนด

กองทุนหมู่บ้านที่จดทะเบียนตามวรรคหนึ่งให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๒) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนสำหรับ ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๓) รับฝากเงินจากสมาชิกและจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่น เพื่อดำเนินการ ตามวัตถุประสงค์

(๔) ให้อัฒเงินแก่กองทุนหมู่บ้านอื่น เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้มแข็ง ให้แก่เศรษฐกิจของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๕) กระทำการใด ๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพชีวิต สวัสดิภาพ และสวัสดิการของสมาชิกหรือประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็ง ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่มีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใดกำหนดให้กิจการกองทุนหมู่บ้าน ต้องดำเนินการหรือต้องเสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม อันเป็นภาระที่ไม่เหมาะสมหรือ เกินสมควร คณะกรรมการอาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการลดภาระ ดังกล่าวแก่กิจการของกองทุนหมู่บ้านได้ตามที่เห็นสมควร

๒. ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน (ร่างมาตรา ๖)

ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านประกอบด้วย

(๑) เงินที่คณะกรรมการจัดสรรให้

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๓) เงินที่สมาชิกลำมาลงหุ้นหรือฝากไว้กับกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบ

ที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่กองทุนหมู่บ้านได้รับบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไข หรือข้อผูกพันใด ๆ

(๕) ดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน หมู่บ้าน

๓. คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกและกรรมการกองทุนหมู่บ้าน (ร่างมาตรา ๗ และมาตรา ๘)

สมาชิกและกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้านตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงชายและหญิง ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

การจัดตั้ง การจดทะเบียน และการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

๔. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน (ร่างมาตรา ๙)

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล และจัดสรรดอกผลรายได้หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน

(๒) ออกประกาศ ระเบียบ หรือข้อบังคับ เกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้าน

(๓) จัดตั้งสำนักงานกองทุนหมู่บ้าน หรือสำนักงานกองทุนชุมชนเมือง

แล้วแต่กรณี

(๔) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก

(๕) จัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด

(๖) พิจารณาเงินกู้ยืมให้แก่สมาชิกหรือกองทุนหมู่บ้านอื่นตามหลักเกณฑ์

วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

(๗) ทำนิติกรรม สัญญา หรือดำเนินการเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุนหมู่บ้าน

(๘) จัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข

ที่คณะกรรมการกำหนด

(๙) สํารวจ และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือน และวิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ตลอดจนข้อมูลและการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๑๐) พิจารณาดำเนินการใด ๆ เพื่อสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดของสมาชิกและหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๑๑) ดำเนินการอื่นใดเพื่อให้สอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๑๒) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน

(๑๓) รายงานผลการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนหมู่บ้านให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตลอดจนรายงานเรื่องดังกล่าวให้สมาชิกทราบตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๑๔) ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

การดำเนินการใด ๆ ตาม (๑๐) ให้ใช้จ่ายจากเงินรายได้ของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีใช้เงินที่ได้รับจัดสรรจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

๕. การเลิก ยุบ รวม หรือแยกกองทุนหมู่บ้าน (ร่างมาตรา ๑๐)

ในกรณีที่มีการเลิก ยุบ รวม หรือแยกกองทุนหมู่บ้าน ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินของกองทุนหมู่บ้านนั้น ไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ กองทุนหมู่บ้านที่จัดตั้งใหม่หรือกองทุนหมู่บ้านที่ไปรวม แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามระเบียบ ที่คณะกรรมการกำหนด

- กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ร่างหมวด ๒)

๑. การจัดตั้งกองทุนและวัตถุประสงค์ของกองทุน (ร่างมาตรา ๑๑)

ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกว่า “กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ” โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อจัดสรรให้กองทุนหมู่บ้านสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนา อาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนา ไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือ ชุมชนเมือง

(๒) เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนและประสานงานในการกู้ยืมเงินระหว่าง กองทุนหมู่บ้าน

(๓) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ ในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตนเอง

(๔) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ทั้งในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้าง ศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๕) สนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

๒. ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ (ร่างมาตรา ๑๒)

ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วย

(๑) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนตามมาตรา ๓๐

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๓) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้รับบริจาค โดยปราศจากเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใด ๆ

(๔) ดอกผล รายได้หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

๓. กิจการของกองทุนไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายบางฉบับ (ร่างมาตรา ๑๓)

กิจการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ไม่อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน และกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม

๔. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและรายได้ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๑๔)

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ให้จ่ายจากเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

รายได้ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้เป็นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน

เงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติส่วนที่ยังมิได้จัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้าน ให้นำไปหาผลประโยชน์ได้โดยการฝากกับธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจหรือธนาคารพาณิชย์ หรือซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาล ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

๕. องค์ประกอบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๑๕)

ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “กทบ.” ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือผู้ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมบัญชีกลาง ผู้ทรงคุณวุฒิจากกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวนสิบสี่คนและผู้ทรงวุฒิอื่นจำนวนห้าคนซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งเป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากกรรมการกองทุนหมู่บ้านตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

ประธานกรรมการอาจแต่งตั้งที่ปรึกษากรรมการได้

๖. วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๑๖)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้ง
อีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ประธานกรรมการ
แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน โดยให้มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่ง
เพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

๗. การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๑๗)

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะกรรมการมีมติให้ออก
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ
ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

๘. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๑๘)

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติและสำนักงาน
- (๒) จัดหาเงินทุนของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และจัดสรรเงิน
ให้แก่กองทุนหมู่บ้าน
- (๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน
และการจ่ายเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำทรัพย์สินของ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไปหาผลประโยชน์
- (๕) ออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้ง
และจดทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน
- (๖) ออกระเบียบเกี่ยวกับการคัดเลือก คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม
วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้ง
การบริหารงานและการประชุมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

- (๗) ออกระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก
- (๘) ออกระเบียบเกี่ยวกับการเลิก ยุบ รวม หรือแยกกองทุนหมู่บ้าน
- (๙) ออกระเบียบเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ

และคณะทำงาน

- (๑๐) ออกระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การปฏิบัติงานในหน้าที่และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
- (๑๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา วิจัย และพัฒนากองทุนหมู่บ้าน
- (๑๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างและพัฒนาเครือข่ายกองทุนในทุกระดับ
- (๑๓) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๑๔) รายงานผลการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
- (๑๕) ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน แล้วรายงานต่อคณะรัฐมนตรี
- (๑๖) ออกประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในกรณีที่มีการออกระเบียบใหม่เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิก ถ้ากรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิกผู้ใดมีคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามขัดกับระเบียบใหม่ดังกล่าว ให้ผู้นั้นพ้นจากการเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิก แล้วแต่กรณี

๙. คำตอบแทน (ร่างมาตรา ๑๙)

กรรมการและอนุกรรมการอาจได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอย่างอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้จ่ายจากเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ที่ปรึกษาอาจได้รับคำตอบแทน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

๑๐. สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๒๐)

ให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีสำนักงานใหญ่ เรียกว่า “สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “สทพ.” และอาจตั้งสาขาตามความจำเป็นก็ได้

๑๑. อำนาจหน้าที่ของสำนักงาน (ร่างมาตรา ๒๑)

สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- (๒) เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (๓) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (๔) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและรายงานผลต่อคณะกรรมการ
- (๕) ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- (๖) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- (๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

๑๒. หลักเกณฑ์การคัดเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ

และอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการ (ร่างมาตรา ๒๒)

ให้คณะกรรมการเป็นผู้คัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไป และรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของสำนักงาน

ผู้อำนวยการอาจแต่งตั้งรองผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ผู้อำนวยการหรือบุคคลซึ่งผู้อำนวยการมอบอำนาจ เป็นนายทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบการบริหารกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด

ในกิจการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้แทนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นิติกรรมที่ผู้อำนวยการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดย่อมไม่ผูกพันกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ให้ผู้อำนวยการได้รับเงินค่าจ้าง ค่าตอบแทน และเงินอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การปฏิบัติงานในหน้าที่ และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

๑๓. การให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในสำนักงานเป็นการชั่วคราว (ร่างมาตรา ๒๓ ถึงมาตรา ๒๔)

เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน รัฐมนตรีอาจขอให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในสำนักงานเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของผู้นั้น แล้วแต่กรณี

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดได้รับอนุมัติให้มาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการได้รับอนุญาตให้ออกจากราชการหรือออกจากงานไปปฏิบัติงานใด ๆ และให้นับเวลาระหว่างที่มาปฏิบัติงานในสำนักงาน สำหรับการคำนวณบำเหน็จบำนาญหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นทำนองเดียวกันเสมือนอยู่ปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานเต็มเวลาดังกล่าว แล้วแต่กรณี

ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๒๓ ขอกลับเข้ารับราชการหรือปฏิบัติงานในสังกัดเดิมภายในกำหนดเวลาที่อนุมัติ ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนตามข้อตกลงที่ทำไว้ในการอนุมัติตามมาตรา ๒๓

- การบัญชีและการตรวจสอบ (ร่างหมวด ๓)

๑. ระยะเวลาในการจัดทำงบการเงินและรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานของกองทุน (ร่างมาตรา ๒๕)

ภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีให้สำนักงานจัดทำงบการเงินแสดงฐานะการเงินและทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๒. ผู้ตรวจสอบ (ร่างมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗)

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ตามที่เห็นสมควร ในการนี้ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบ

ให้ผู้ตรวจสอบตามวรรคหนึ่งจัดส่งผลประกอบการและงบการเงินให้สำนักงาน และแสดงความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติแล้วรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ให้สำนักงานจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การปิดบัญชีให้กระทำปีละหนึ่งครั้งตามรอบปีงบประมาณ และให้จัดส่งงบการเงินให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและแสดงความเห็นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและแสดงความเห็นแล้ว ให้เสนองบการเงินดังกล่าวต่อคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- การกำกับและควบคุม (ร่างหมวด ๔)

๑. ผู้มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๒๘)

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยทั่วไปเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่ผู้อำนวยการเห็นว่ากองทุนหมู่บ้านดำเนินการจัดการกองทุนหมู่บ้านในลักษณะที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่กองทุนหมู่บ้าน หรือกองทุนหมู่บ้านไม่ปฏิบัติตามประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของคณะกรรมการ ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้พิจารณาสั่งระงับการจ่ายเงินของกองทุนหมู่บ้าน หรือให้กองทุนหมู่บ้านชดใช้หรือให้ส่งคืนเงินที่เบิกจ่ายไปแล้ว โดยให้แจ้งคำสั่งเป็นหนังสือไปยังกองทุนหมู่บ้าน

หากกองทุนหมู่บ้านไม่เห็นด้วยกับคำสั่งตามวรรคสอง ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งของผู้อำนวยการ

- บทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐)

ให้กองทุนหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นกองทุนหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ดำเนินการจดทะเบียนตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ภายในระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อได้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๔ เสร็จสิ้นลงแล้ว และให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวดำเนินการตามมาตรา ๔๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยประกาศยุติการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในราชกิจจานุเบกษา

ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ เงินงบประมาณ รายได้และลูกจ้างของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๔ และของสำนัก

เลขาธิการนายกรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ ไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๔ และคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ไปจนกว่า จะมีคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้กรรมการกองทุนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่กรรมการกองทุนหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้จนครบวาระ

ให้สมาชิกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นสมาชิกต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

ในวาระเริ่มแรก ให้ผู้อำนวยการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้ ไปจนกว่าสัญญาจ้างผู้อำนวยการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะสิ้นสุดลง และเมื่อสัญญาจ้างสิ้นสุด ลงแล้วให้ดำเนินการคัดเลือกผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

ในระหว่างยังไม่มีกรรมการคัดเลือกผู้อำนวยการตามวรรคหก ให้ประธานกรรมการ แต่งตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการไปจนกว่าผู้ที่ได้รับการคัดเลือก ตามพระราชบัญญัตินี้จะเข้ารับหน้าที่

ให้นำบรรดาประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง ที่ออกโดยอาศัยอำนาจ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ มาใช้บังคับกับการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม จนกว่าจะได้มีประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของคณะกรรมการที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ กำหนดเป็นอย่างอื่น

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้รวบรวมข้อมูล
ด้านต่าง ๆ ในกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ พ.ศ. .... ที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๗ ซึ่งมีเนื้อหา
ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาและประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ....

เอกสารประกอบการพิจารณานี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการของวงงาน
วุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสาระประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิก
วุฒิสภาในโอกาสต่อไป

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สิงหาคม ๒๕๔๗

“เอกสารประกอบการพิจารณา”

จัดทำโดย

นายहित ผาสุข ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

นายสุชาติ พันทองคำ ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๒

นางสาวสมสมร นาคนาค นิตกร ๕ นางสาวจินดา สัตยาริฐานาวาณิชย์ นิตกร ๓

นางสาวสุนันทา เรืองฉาย นิตกร ๓ นางสาวสุพร นิลทัพ วิทยากร ๕

นางสาวสุวรรณา พรหมพิมพ์ วิทยากร ๓ นายพัลลภ วงศ์พานิช เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑

นางกาญจนา ว่าบ้านเลน เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖

ผลิตโดย

สำนักการพิมพ์

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา และประเด็นสำคัญจากการอภิปราย

ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ....

- ความเป็นมา และประเด็นสำคัญจากการอภิปราย
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๑
- สรุปประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
  ๑. สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร
ในวาระที่หนึ่ง ๔
  ๒. สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร
ในวาระที่สอง ๖
- ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สอง
ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ๘
- ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สาม ๒๖

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ....

- สรุปสาระสำคัญการจัดตั้งและบริการกองทุนหมู่บ้าน ตามระเบียบว่าด้วยการจัดตั้ง
และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ ..... ๒๗
- บทวิเคราะห์โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ๔๒
- สรุปผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ๔๗
- บทความที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ๖๒
- ข่าวที่เกี่ยวข้อง ๖๘

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมา และประเด็นสำคัญ

จากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ....

ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ....
มีผู้เสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณารวม ๔ ฉบับ คือ

๑. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี
๒. เสนอโดย นางมุกดา พงษ์สมบัติ นายสุรศักดิ์ อนรรคพันธ์ และนางลาวัณย์ ดันติกุลพงษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย
๓. เสนอโดย นายชัย ชิดชอบและนายศักดิ์สยาม ชิดชอบ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคชาติไทย
๔. เสนอโดย นายอำนาจ คลังผาและว่าที่ร้อยตรี พงศ์พันธ์ สุนทรชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย

ร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับนี้ มีหลักการและเหตุผลทำนองเดียวกัน คือ โดยที่การเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยการให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านหรือชุมชนตามภูมิปัญญาหรือทุนทางสังคมของตนเอง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา การสร้างศักยภาพ และความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนและองค์กรชุมชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งการกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้านและชุมชนเมือง อันเป็นเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ ตลอดจนการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการจัดระบบสวัสดิการในชุมชนมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็น จึงได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับจัดสรรเงินทุนหมุนเวียนแก่กองทุนหมู่บ้าน เป็นกลไกให้ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง และเพื่อให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ รวมทั้งกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง สามารถพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนในอนาคต โดยมีกระบวนการบริหารจัดการและการพัฒนาที่มุ่งสร้างกระบวนการเรียนรู้ ที่มีรูปแบบ วิธีการคิด และมุมมองที่เปิดกว้าง มีคุณธรรม และมีการเรียนรู้ร่วมกันโดยอาศัยหลักของการเอื้ออาทรในรูปแบบกัลยาณมิตร ตลอดจนมีการสร้างและพัฒนาความคิดความเข้าใจให้เป็นระบบในลักษณะของการบูรณาการทุกเรื่องเข้าด้วยกันและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายกองทุนในทุกระดับอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาและลงมติอนุมัติหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. .... เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๖ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเสนอ และให้ส่งสำนักงาน

คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร พิจารณา ก่อนนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับ พร้อมกันไป ในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๘ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ โดยลงมติรับหลักการแห่ง ร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับ พร้อมกันไปด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ และมีมติให้ตั้ง คณะกรรมาธิการวิสามัญ จำนวน ๓๕ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สองชั้นกรรมาธิการ โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา กำหนดการแปรญัตติ ภายใน ๗ วัน

คณะกรรมาธิการวิสามัญ จำนวน ๓๕ คน ประกอบด้วย

* ๑. นายสุวิทย์ คุณกิตติ	ประธานคณะกรรมาธิการ
* ๒. นายระวี หิรัญโชติ	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓. นายนราพัฒน์ แก้วทอง	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สอง
๔. นางมุกดา พงษ์สมบัติ	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม
๕. นางฐวีย์ดียะ พิศสุวรรณ อุซึ้ง	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สี่
๖. นายประกิจ พลเดช	เลขานุการคณะกรรมาธิการ
๗. นายพีระเพชร ศิริกุล	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๘. นางสาวอรดี สุทนต์ศรี	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการ คนที่สอง
* ๙. นายสันติ อุทัยพันธ์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการ คนที่สาม
๑๐. นายสุรนนท์ เวชชาชีวะ	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๑๑. นายประกอบ รัตนพันธ์	โฆษกคณะกรรมาธิการ
* ๑๒. นายสันติ สาทิพย์พงษ์	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๑๓. นายกอร์ปศักดิ์ สภาวสุ	๑๔. พันจ่าอากาศโท กิตติคุณ นาคะบุตร
๑๕. นายจำรัส เวียงสงค์	๑๖. นางสาวชรินทร์ พุทธิพาน
๑๗. นายทองดี มนิสสาร	๑๘. นายธัญ ตันติสุนทร
๑๙. นายนคร มาฉิม	๒๐. นายนิสิต สินธุไพร
๒๑. นางบุญรัตน์ ศรีธเรศ	๒๒. นางผุสดี ตามไท
๒๓. นายพินิจ จันท์สมบุรณ์	๒๔. นายพิษณุ หัตถสงเคราะห์
๒๕. นายพุทธพงษ์ ปุณณกันต์	๒๖. พลเรือโท โรช วิภัติภูมิประเทศ
๒๗. นายลิขิต หมุ่มดี	๒๘. นายวิชัย ชัยจิตวณิชกุล
๒๙. นายศักดิ์สยาม ชิดชอบ	๓๐. นายศิริ หวังบุญเกิด

๓๑. นางสาวศุภมาส อิศรภักดี
 ๓๓. นายสมชัย จิตรพิพัฒนศิริ
 ๓๕. นางสาวสลิลทิพย์ ชัยสดมภ์

* ๓๒. นายสบาย ไสยรินทร์
 ๓๔. นายสมบูรณ์ วันไชยชนวงศ์

เมื่อคณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ พร้อมด้วยรายงานการพิจารณาต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้บรรจุระเบียบวาระในคราวการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๗ และที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ในคราวการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๗ โดยพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างและได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำแต่อย่างใด

เมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สองชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราแล้ว ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สามโดยลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงข้างมาก และส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

อนึ่ง เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้แล้ว ประธานวุฒิสภาได้พิจารณาและมีดำริให้ คณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภาพิจารณาว่าจะเห็นสมควรมอบหมายให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดหรือจะตั้งคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๙^(ม) และในคราวประชุม คณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา วันอังคารที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ที่ประชุม ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรมอบหมายให้คณะกรรมการการคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน วุฒิสภา เป็นผู้พิจารณาแล้วรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาต่อไป

* กรรมการในสัดส่วนของรัฐบาล

^(ม) ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๙ กำหนดว่า

“เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาอาจพิจารณามอบหมายให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดคณะหนึ่งที่เกี่ยวข้องหรือในกรณีที่มีความจำเป็น วุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญชั้นคณะหนึ่งมีจำนวนไม่เกินสิบเอ็ดคน แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นเฉพาะกรณีไปก็ได้ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นต่อไป”

ประเด็นสำคัญ

จากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

พ.ศ. ....

๑. สรุปประเด็นในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง

เหตุผลที่รับหลักการ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ แก้ไขปัญหาระบบกองทุนหมุนเวียนเพื่อให้กระจายไปสู่ประชาชนทั่วประเทศ ทำให้เกิดสภาพคล่องในชุมชนทั่วประเทศ ทำให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ สามารถกำหนดอนาคตของชุมชนตนเองได้ เป็นการสร้างแหล่งทุนให้แก่ประชาชน นโยบายเรื่องกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็นการรวบรวมแนวคิดด้านธรรมสังคมและกองทุนหมู่บ้านเข้าด้วยกัน เพื่อที่จะนำสิ่งที่ดีงามมาพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองไปพร้อม ๆ กัน

ร่างพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นร่างพระราชบัญญัติซึ่งจำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัตินี้มีหลักการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ การสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้แก่ผู้ยากไร้ โดยเฉพาะในท้องถิ่นอันห่างไกล เป็นกองทุนซึ่งคนยากจนสามารถเข้าถึงได้และได้ใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ มีอัตราดอกเบี้ยต่ำที่สุดถือเป็นแหล่งทุนสำหรับคนยากจนอย่างแท้จริง

จากการติดตามผลการดำเนินการที่ผ่านมาของกองทุนหมู่บ้านตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ ของหลายหน่วยงานพบว่า มีการจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ โดยรัฐบาลมีโครงการเสริมสร้างและพัฒนากองทุนหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็ง และมีความยั่งยืน จนพัฒนาเป็นสถาบันการเงินหรือธนาคารชุมชนต่อไป กองทุนหมู่บ้านมีประโยชน์ต่อกลุ่มประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับรากหญ้า ซึ่งมีการกู้เงินไปใช้ประโยชน์ในการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ ลงทุนในอาชีพเสริม ลงทุนในอาชีพใหม่ ใช้หนี้แหล่งเงินกู้อื่น หรือบรรเทาเหตุฉุกเฉิน โดยสมาชิกได้ชำระหนี้คืนตามกำหนดถึงร้อยละ ๘๐ - ๙๐ มีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) เพียงร้อยละ ๑ เท่านั้น ดังนั้นเพื่อให้กองทุนมีหลักประกัน มีความยั่งยืน เมื่อเดิมนโยบายกองทุนหมู่บ้านเป็นมติของคณะรัฐมนตรีเป็นนโยบายของรัฐบาลเพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วน จึงอาจมีความขาดตกบกพร่องในเรื่องกฎ ระเบียบ เงื่อนไขต่าง ๆ ที่จำเป็น จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้มีระบบกองทุนที่มีมาตรฐาน ใช้เงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายรองรับ เพื่อทำให้การบริหารเป็นระบบระเบียบยิ่งขึ้น

ข้อสังเกตของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาวาระที่ ๑ ชั้นรับหลักการ

๑. ตามร่างมาตรา ๕ กองทุนหมู่บ้านที่จดทะเบียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีวัตถุประสงค์ในมาตรา ๕ (๓) รับฝากเงินจากสมาชิกและจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่น เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ตาม (๓) นี้ น่าจะขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติ การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ เพราะการที่จะรับฝากเงินจากประชาชนจะต้องได้รับ ใบอนุญาตประกอบธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ และอีกประการหนึ่งการประกอบธุรกิจ การรับฝากเงินจากประชาชนเป็นธุรกิจซึ่งมีความเสี่ยงสูง และอาจก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อสังคมโดยรวมได้

๒. ขอให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาอย่างรอบคอบในมาตรา ๑๕ เรื่องคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ที่กำหนดให้กรรมการผู้จัดการ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ควรมีการพิจารณาทบทวน อีกครั้งว่ามีความจำเป็นที่ต้องกำหนดไว้เช่นนี้หรือไม่ และการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จากผู้แทนกองทุนหมู่บ้านขอให้คำนึงถึงสัดส่วนของกรรมการที่เป็นชายและหญิงในสัดส่วน ที่ใกล้เคียงกันด้วย และผู้แทนกองทุนหมู่บ้านควรจะมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ในหมู่บ้านนั้น ๆ และควรจะระบุคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไว้ให้ชัดเจน

๓. จากการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในระยะที่ผ่านมา รัฐบาลจัดสรร กองทุนอย่างไม่เป็นธรรม เพราะในบางหมู่บ้านมี ๕๐ หลังคาเรือน บางหมู่บ้านมี ๒๐๐ หลังคาเรือน แต่รัฐบาลให้หมู่บ้านละ ๑ ล้านบาทเท่ากันหมด ซึ่งไม่เหมาะสม กับสภาพความเป็นจริงของสังคม ถ้ารัฐบาลต้องการสร้างความเข้มแข็งอย่างแท้จริงให้แก่ ประชาชนทุกหมู่บ้าน ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจก่อน เช่น การพัฒนา แหล่งน้ำ การดูแลราคาสินค้าการเกษตร การพัฒนาระบบสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ การคมนาคม การแก้ปัญหาราคาสินค้าการเกษตรตกต่ำ เมื่อแก้ปัญหาเหล่านี้แล้ว จึงจัดสรรงบประมาณตามไป

๔. กองทุนหมู่บ้านปัจจุบันเป็นองค์กรมหาชน มีฐานะเป็นนิติบุคคลไม่เป็น ส่วนราชการ เพียงแต่ในแต่ละกองทุนหมู่บ้านยังไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งสามารถแก้ไข ปัญหานี้ได้ โดยให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มอบ อำนาจให้กองทุนหมู่บ้านในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้มีอำนาจฟ้องคดีได้

๕. เมื่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีฐานะเป็นนิติบุคคล ปัญหาที่ตามมาคือ การเสียภาษี จะเสียภาษีในอัตราอย่างไร ในฐานะอะไร ซึ่งตามประมวล รัษฎากร ผู้ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี คือ มูลนิธิที่มีรายชื่ออยู่ในท้ายประกาศ ของกรมสรรพากร

๖. ร่างพระราชบัญญัตินี้ เป็นเครื่องแสดงความล้มเหลวในนโยบายของรัฐบาลในเรื่องกองทุนหมู่บ้าน ร่างพระราชบัญญัตินี้ตราขึ้นเพื่ออุดช่องว่างที่เกิดจากการบริหารกองทุนหมู่บ้านตามนโยบายของรัฐบาลเพราะมีปัญหาในทางปฏิบัติ กล่าวคือ กองทุนหมู่บ้านจัดตั้งขึ้นในขณะที่ประเทศประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ และในปีงบประมาณ ๒๕๔๔ รัฐบาลไม่ได้ตั้งงบประมาณในส่วนของกองทุนหมู่บ้านไว้ จึงได้ไปกู้เงินจากธนาคารออมสินจำนวน ๘๐,๐๐๐ ล้านบาท และทำสัญญาจะชำระหนี้คืนภายใน ๘ ปี ปัจจุบันมีการหักเงินงบประมาณปีละประมาณ ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท โดยปีนี้ชำระเป็นปีที่ ๓ การที่รัฐบาลปฏิบัติเช่นนี้เป็นการไม่ยุติธรรม เพราะประชาชนที่ไม่ได้กู้เงินก็ต้องใช้หนี้เงินจำนวนนี้ด้วย และจากสถิติที่สำรวจโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพบว่า มีการนำเงินที่กู้จากกองทุนหมู่บ้านไปใช้จ่ายนอกเหนือวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านถึงร้อยละ ๓๐ ซึ่งจะทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ในระบบ ดังนั้นจึงต้องร่างพระราชบัญญัตินี้เพื่อรองรับปัญหานี้หรือไม่

**มติที่ประชุม ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่หนึ่ง
รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติด้วยคะแนนเสียงข้างมาก**

**๒. สรุปประเด็นสำคัญ และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง
ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา**

๒.๑ ประเด็นที่มีการอภิปรายและได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง

๑. ตามมาตรา ๖ ที่คณะกรรมการได้เพิ่มเติม (๑/๑) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลนั้น เห็นว่า จากการที่ได้ดำเนินการกองทุนหมู่บ้านซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลและได้มีการมอบเงินให้หมู่บ้านละ ๑ ล้านบาท จำนวน ๗๕,๐๐๐ กว่าหมู่บ้านเป็นจำนวนเงินเกือบ ๘๐,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งรัฐบาลไม่ได้จัดสรรงบประมาณไว้ ต้องกู้เงินจากธนาคารออมสินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ เงินจำนวนนี้ เมื่อได้นำไปดำเนินการแล้วย่อมมีผลประโยชน์ และดอกผลเพิ่มขึ้น ไม่ควรต้องจัดสรรเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพิ่มเติมให้อีก และจากเงินจำนวนนี้ปัจจุบันเป็นภาระกับงบประมาณแผ่นดิน กล่าวคือ รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณปีละประมาณ ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อใช้หนี้ให้แก่ธนาคารออมสินเป็นระยะเวลาติดต่อกัน ๘ ปี และถ้ามีการเพิ่มเติม (๑/๑) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลนี้เข้าไปอีก จะเป็นการสร้างภาระให้กับงบประมาณแผ่นดินเพิ่มขึ้นอีกโดยไม่จำเป็น และเงินเหล่านี้เป็นเงินภาษีของประชาชน ไม่ใช่เงินส่วนตัวของนายกรัฐมนตรี ควรมีการพิจารณาให้รอบคอบก่อนจะนำไปใช้ และการกำหนดลักษณะเงินอุดหนุนเช่นนี้ ทุกกองทุนหมู่บ้านจะได้รับการจัดสรรอย่างยุติธรรม มีความเป็นธรรม หรือมีความเท่าเทียมกันหรือไม่ เพียงใด มีหลักเกณฑ์ในการจัดสรรอย่างไร

นายสุวิทย์ คุณกิตติ ในฐานะประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า จากการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านที่ผ่านมา ได้มีการติดตามประเมินผลเป็นระยะๆ โดยครั้งล่าสุดผลการประเมินออกมาในเกณฑ์ดี ประชาชนผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง มีการชำระหนี้คืนกองทุน และรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ซึ่งกระบวนการดังกล่าวไม่เป็นการสร้างภาระแต่เป็นการสร้างโอกาสให้แก่ประชาชน การกำหนดมาตรา ๖ (๓) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่กองทุนหมู่บ้านได้รับบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใด ๆ นั้น เพื่อให้ผู้ที่บริจาคเงินให้กองทุนหมู่บ้านไม่สามารถสร้างเงื่อนไขหรือสร้างภาระผูกพันใด ๆ ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านได้ เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม จึงจำเป็นต้องกำหนดเงื่อนไขไว้ใน (๓) และการที่คณะกรรมการเพิ่มเติม (๑/๑) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลนั้น คณะกรรมการได้พิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบแล้ว และการดำเนินการดังกล่าวมีกระบวนการขั้นตอนมากมาย ไม่สามารถเลือกปฏิบัติได้อย่างแน่นอน

๒. ตามมาตรา ๗ ที่คณะกรรมการได้เพิ่มเติมความในวรรคสองที่ว่า **“การคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้านตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน”** นั้น มีความหมายเป็นประการใด ซึ่งโดยหลักการแล้วไม่ควรระบุไว้เช่นนี้เพราะอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้

นางสุสติ ตามไท กรรมการ ได้ชี้แจงว่า จากการที่ได้มีการติดตามการจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ พบว่า หากกองทุนหรือกิจกรรมใดมีผู้หญิงเข้าไปร่วมบริหารอยู่ด้วย จะมีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ต่ำมาก และในสังคมซึ่งมีทั้งหญิงและชายนั้น ถ้าปล่อยให้ไปเป็นไปตามกลไกธรรมชาติ ผลก็จะเป็นเช่นปัจจุบันคือ ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการนำเสนอขอสินเชื่อเห็นน้อยมาก จากการบริหารกองทุนหมู่บ้านที่ผ่านมาซึ่งบริหารตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งกำหนดให้มีจำนวนหญิงและชายเท่าเทียมกัน แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ กรรมการจึงได้แก้ปัญหาดังกล่าวโดยการกำหนดให้มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง ซึ่งจำนวนสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันนั้น กรรมการเคารพการตัดสินใจของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สัดส่วนความใกล้เคียงกันจะเป็นอย่างไรก็ตาม แต่ขอให้คำนึงถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมของผู้หญิง และเป็นการให้โอกาสผู้หญิงได้เข้าไปมีส่วนร่วมหรือเข้ามามีบทบาทในการทำงาน เพื่อให้การพัฒนาสังคมเป็นไปอย่างยั่งยืน สมดุล และเท่าเทียมกัน

๒.๒ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง ชั้นพิจารณา
เรียงตามลำดับมาตรา

ร่างพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ...

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ไม่มีการแก้ไข

คำปรารภ

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“กองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตเทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือเขต
เขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่อื่น ทั้งนี้ โดยมีขอบเขตตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือ
คณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“กรรมการกองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
หรือกรรมการในคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิกของกองทุนชุมชนเมือง
แล้วแต่กรณี

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
 “ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แห่งชาติ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๔

มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศ
และระเบียบและขรบทเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

หมวด ๑ กองทุนหมู่บ้าน

ไม่มีมีการแก้ไข

มาตรา ๕

มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๕ ในแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกชื่อว่า
 “กองทุนหมู่บ้าน” หรือ “กองทุนชุมชนเมือง” แล้วแต่กรณี โดยให้คณะผู้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านยื่นขอ
 จัดตั้งและจดทะเบียนกองทุนหมู่บ้านต่อนายทะเบียนกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

กองทุนหมู่บ้านที่จดทะเบียนตามวรรคหนึ่งให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีวัตถุประสงค์
 ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๒) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนสำหรับประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๓) รับฝากเงินจากสมาชิกและจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่น เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์

(๔) ให้กู้ยืมเงินแก่กองทุนหมู่บ้านอื่น เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๕) กระทำการใด ๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพชีวิต สวัสดิภาพ และสวัสดิการของสมาชิกหรือสหประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่มีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใด กำหนดให้กิจการกองทุนหมู่บ้านต้องดำเนินการใดหรือต้องเสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมใด อันเป็นภาระที่ไม่เหมาะสมหรือเกินสมควร คณะกรรมการอาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการลดภาระดังกล่าวแก่กิจการของกองทุนหมู่บ้านได้ตามที่เห็นสมควร "

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๖

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๖ ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านประกอบด้วยทรัพย์สิน
ดัดต่อไปนี้”

(๑) เงินที่คณะกรรมการจัดสรรให้

(๑/๑) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๒) เงินที่สมาชิกลำมาลงหุ้นหรือฝากไว้กับกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) เงินเศษหรือทรัพย์สินอื่นที่กองทุนหมู่บ้านได้รับบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใด ๆ

(๔) ดอกผล รายได้ หรือผลตอชงแทนประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๗**มีการแก้ไข**

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๗ สมาชิกและกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้านตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๘**มีการแก้ไข**

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๘ การจัดตั้ง การจดทะเบียน และการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๙**มีการแก้ไข**

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๙ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล และจัดสรรดอกผล รายได้หรือผลประโยชน์ซึ่งที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน

(๒) ออกประกาศ ระเบียบ หรือข้อบังคับ หรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้าน

(๓) จัดตั้งสำนักงานกองทุนหมู่บ้าน หรือสำนักงานกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

(๔) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก

(๕) จัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด

(๖) พิจารณาเงินกู้ยืมให้แก่สมาชิกหรือกองทุนหมู่บ้านอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

(๗) ทำนิติกรรม สัญญา หรือดำเนินการเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุนหมู่บ้าน

(๘) จัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์และวิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ กำหนด

(๙) ตรวจสอบ และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือน และวิสาหกิจ ชุมชน ในเขตท้องที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ตลอดจนข้อมูลและการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๑๐) พิจารณาดำเนินการใด ๆ เพื่อสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใด ของสมาชิกและชนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๑๑) ดำเนินการอื่นใดเพื่อให้สอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง

(๑๒) ติดตามและประเมินผลการดำเนินราชการของกองทุนหมู่บ้าน

(๑๓) รายงานผลการดำเนินราชการ ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุน หมู่บ้านให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตลอดจนรายงานเรื่องดังกล่าวให้สมาชิกทราบตามที่ คณะกรรมการกำหนด

(๑๔) ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งตามที่คณะกรรมการ กำหนดหรือตวงที่ตบะตวรรษตวรรษมอบหมาย

การดำเนินการใด ๆ ตาม (๑๐) ให้ใช้จ่ายจากเงินรายได้ของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีเงิน ที่ได้รับจัดสรรจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๐

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๑๐ ในกรณีที่มีการเลิก ยุบ รวม หรือแยกกองทุนหมู่บ้าน ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินของกองทุนหมู่บ้านนั้น ไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ หรือกองทุนหมู่บ้านที่จัดตั้งใหม่หรือกองทุนหมู่บ้านที่ไปชุขรวม แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ โดชปฏิบัติตามระเบียบ ที่คณะกรรมการกำหนด ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

**หมวด ๒ กองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมืองแห่งชาติ**

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๑๑ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกว่า “กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อจัดสรรให้กองทุนหมู่บ้านสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๒) เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนและประสานงานในการกู้ยืมเงินระหว่างกองทุนหมู่บ้าน

(๓) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านแสรหรือชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตนเอง

(๔) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านแสรหรือชุมชนเมือง ทั้งในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านแสรหรือชุมชนเมือง

(๕) สนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๒

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๑๒ ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วยทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมาตามมาตรา ๒๘

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๓) เงินที่รัฐขอสงวนเพื่อสงวนของกองทุน

มาตรา ๑๗**มีการแก้ไข**

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๑๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีกรรมการมีมติให้ออก เพราะชกพร่องต่อหน้าที่ ประพฤติไม่เหมาะสม หรือประพฤติเสื่อมเสีย หรือชกพร่องต่อหน้าที่

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๘**มีการแก้ไข**

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๑๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและสำนักงาน

(๒) ศึกษาค้นคว้าจัดหาเงินทุนของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และแผนการจัดสรรเงินให้แก่กองทุนหมู่บ้าน

(๓) ศึกษารายละเอียดกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติโดยชกพร่องเห็นชอบชกพร่องต่อหน้าที่

(๔) ศึกษารายละเอียดกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไปหาผลประโยชน์

(๕) ศึกษาค้นคว้าระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ เงื่อนไขวิธีการ และวิธีสรรหาเงินในการจัดทำบัญชีจัดตั้งและจดทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน

(๖) ออกระเบียบเกี่ยวกับการคัดเลือก คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งการบริหารงานและการประชุมของ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

(๗) ออกระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก

(๘) ออกระเบียบใหม่เกี่ยวกับการเลิก ยุบ รวม หรือแยกกองทุนหมู่บ้าน

(๙) ออกระเบียบเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน

(๑๐) ออกระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจาก ตำแหน่ง การปฏิบัติงานในหน้าที่และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ

(๑๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา วิจัย และพัฒนากองทุนหมู่บ้าน

(๑๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างและพัฒนาเครือข่ายกองทุนในทุกระดับ

(๑๓) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๔) รายงานผลการดำเนินงาน สหภาพ ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้ง สรุปการจัดทำ การเงิน ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๑๕) ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน แล้วรายงานต่อคณะรัฐมนตรี

(๑๖) ออกประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ พรทต แสรหรือคำสั่งอื่น ๆ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในกรณีที่มีการออกระเบียบใหม่เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการ กองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิก ถ้ากรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิกผู้ใดมีคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้าม ชัดกับระเบียบใหม่ดังกล่าว ให้ผู้นั้นพ้นจากการเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิก แล้วแต่กรณี "

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๙

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๑๙ กรรมการและอนุกรรมการอาจได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอย่างอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้จ่ายจากเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยตราพระราชกฤษฎีกา ซึ่งตราพระราชกฤษฎีกาที่ได้รับคำตอบแทน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยตราพระราชกฤษฎีกา ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๐

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๒๐ ให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดใดก็ได้ เรียกว่า “สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “สทบ.” และอาจตั้งสาขา ณ ที่อื่นใดตามความจำเป็นก็ได้ ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๑

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๒๑ สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- (๒) เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (๓) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (๔) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและรายงานผลต่อคณะกรรมการ
- (๕) ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- (๖) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- (๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ศัพท์ที่รวมที่รับใช้โดยพระราชกฤษฎีกาให้ตัดจัดและใช้ประโยชน์ภาพ ทราดที่เห็นควรใด ๆ ที่รับใช้โดยให้ให้ที่เห็นชอบอื่นของรัฐที่เห็นชอบด้วยที่เห็นชอบด้วยที่เห็นชอบด้วยที่เห็นชอบด้วย ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการการ

มาตรา ๒๒

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๒๒ ให้คณะกรรมการเป็นผู้คัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของสำนักงาน

ผู้อำนวยการอาจแต่งตั้งรองผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ผู้อำนวยการหรือบุคคลซึ่งผู้อำนวยการมอบอำนาจ เป็นนายทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบการบริหารกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด

ในกิจการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้แทนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นิติกรรมที่ผู้อำนวยการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด ย่อมไม่ผูกพันกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ *เว้นแต่ที่คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน*

ให้ผู้อำนวยการได้รับเงินค่าจ้าง ค่าตอบแทน และเงินอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด *โดยที่ควรเห็นชอบของกระทรวงการคลัง*

วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การปฏิบัติงานในหน้าที่ และการประเมินผล การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๒/๑**คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่**

คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๒๒/๑ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน รัฐมนตรีผู้รักษากรทามพระราชบัญญัตินี้ อาจขอให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในสำนักงานเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของผู้นั้น แล้วแต่กรณี

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดได้รับอนุมัติให้มาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการได้รับอนุญาตให้ออกจากราชการหรือออกจากงานไปปฏิบัติงานใด ๆ และให้นับเวลาระหว่างที่มาปฏิบัติงานในสำนักงาน สำหรับการคำนวณบำเหน็จบำนาญหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นทำนองเดียวกันเสมือนอยู่ปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานเต็มเวลาดังกล่าว แล้วแต่กรณี ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการ

(มาตรา ๒๒/๑ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๒๓)

มาตรา ๒๒/๒**คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่**

คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๒๒/๒ ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๒๒/๑ ขอกลับเข้ารับราชการหรือปฏิบัติงานในสังกัดเดิมภายในกำหนดเวลาที่อนุมัติ ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนตามข้อตกลงที่ทำไว้ในการอนุมัติตามมาตรา ๒๒/๑ ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการ

(มาตรา ๒๒/๒ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๒๔)

หมวด ๓ การบัญชีและการตรวจสอบ**ไม่มีการแก้ไข****มาตรา ๒๓****มีการแก้ไข**

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๒๓ ภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีให้**คณะกรรมการ**สำนักงานจัดทำงบการเงินแสดงฐานะการเงินและทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามหลักเกณฑ์และวิธีที่**ตราซึ่งได้รับตราลงเห็นชอบจกกระทรวงมหาดไทยที่ระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี** ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

(มาตรา ๒๓ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๒๕)

มาตรา ๒๔**มีการแก้ไข**

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการแต่งตั้ง**บุคคลหรือคณะบุคคลที่เห็นสมควรเป็นผู้ตรวจสอบเพื่อตรวจสอบหรือและประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและการดำเนินสหกรณ์ของคณะกรรมการ**กองทุนหมู่บ้านได้ตามที่เห็นสมควร ในการนี้ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบ**สหกรณ์หมู่บ้านที่กระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง**

ให้ผู้ตรวจสอบหรือ**ประเมินผลสหกรณ์ที่สหกรณ์หมู่บ้านตามวรรคหนึ่งจัดส่งผลประกอบการและงบการเงินให้สำนักงาน และแสดงความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี** ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

(มาตรา ๒๔ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๒๖)

มาตรา ๒๕**มีการแก้ไข**

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๒๕ ให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติแล้วรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ให้สำนักงานจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามที่ได้รัยบทว่าบทเห็นชอบ สวททระทวทระทวทระระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การปิดบัญชีให้กระทำปีละหนึ่งครั้งตามรอบปีงบประมาณ และให้จัดทำส่งงบการเงิน ส่งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและแสดงความเห็นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและแสดงความเห็นแล้ว ให้เสนองบการเงินดังกล่าวต่อคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการการ

(มาตรา ๒๕ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๒๗)

หมวด ๔ การกำกับและควบคุม**ไม่มีการแก้ไข****มาตรา ๒๖****มีการแก้ไข**

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๒๖ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยทั่วไปเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล หรือมติของคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่ผู้อำนวยการเห็นว่ากองทุนหมู่บ้านดำเนินการจัดการกองทุนหมู่บ้านในลักษณะที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่กองทุนหมู่บ้าน หรือกองทุนหมู่บ้านไม่ปฏิบัติตามประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ พระราชส หรือคำสั่งของคณะกรรมการ ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้พิจารณาสั่งระงับการจ่ายเงินของกองทุนหมู่บ้าน หรือให้กองทุนหมู่บ้านชดใช้หรือให้ส่งคืนเงินที่เบิกจ่ายไปแล้ว โดยให้แจ้งคำสั่งเป็นหนังสือไปยังกองทุนหมู่บ้าน

หากกองทุนหมู่บ้านไม่เห็นด้วยกับคำสั่งตามวรรคสอง ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่งของผู้อำนวยความสะดวก ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

(มาตรา ๒๖ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสมาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๒๘)

บทเฉพาะกาล

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๗

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๒๗ ให้กองทุนหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นกองทุนหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ดำเนินการจดทะเบียนขึ้นนิติบุคคลตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ภายในระยะเวลาสามปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

(มาตรา ๒๗ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสมาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๒๙)

มาตรา ๒๘

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๒๘ ให้ข้อยกเว้นพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๕ และให้โอนบรรดาสิทธิบัตร ทรัพย์สิน สิทธิ ทั้งนี้ และขอยกเว้นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๕ และขอสงวนสิทธิ์ของบรรดาทรัพย์สินของรัฐในส่วนของที่เกี่ยวกับส่วนที่รวมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบของส่วนที่รวมของทรัพย์สินของรัฐในส่วนที่รวมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ ไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามพระราชบัญญัติฯ ”

ให้สมาชิกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นสมาชิกต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

ในวาระเริ่มแรก ให้ผู้อำนวยการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้ไปจนกว่าสัญญาจ้างผู้อำนวยการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะสิ้นสุดลง และเมื่อสัญญาจ้างสิ้นสุดลงแล้วให้ดำเนินการคัดเลือกผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

ในระหว่างยังไม่มี การคัดเลือกผู้อำนวยการตามวรรคหก ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการไปจนกว่าผู้อำนวยการที่ได้รับคัดเลือกตามพระราชบัญญัตินี้จะเข้ารับหน้าที่

ให้นำบรรดาประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ *ประทศ* หรือคำสั่ง ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ มาใช้บังคับกับการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลมจนกว่าจะได้มีประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ *ประทศ* หรือคำสั่งของคณะกรรมการที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้กำหนดเป็นอย่างอื่น”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

(มาตรา ๒๘ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๓๐)

เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่งตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๖^(๔) โดยไม่มีสมาชิกผู้แทนราษฎรขอแก้ไขถ้อยคำแต่อย่างใด จึงเป็นอันจบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. .... ในวาระที่สอง

^(๔) ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๖ กำหนดว่า

“เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๑๕ จบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่”

ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม

การพิจารณาในวาระที่สาม ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบด้วย
กับร่างพระราชบัญญัตินี้ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ และส่งให้วุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ....

**สรุปลักษณะสำคัญการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้าน
ตามระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544***

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

โครงสร้างของคณะกรรมการ มีกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วยกรรมการทั้งชายและหญิงในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน และให้คณะกรรมการเลือกกรรมการด้วยกันเองเป็นประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เภรัญญิก และเลขานุการกองทุน

ที่มาของคณะกรรมการ มาจากการคัดเลือกเองของสมาชิก (เว้นแต่การเลือกในครั้งแรก) ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 โดยหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกนั้น ให้เป็นไปตามข้อบังคับกองทุนซึ่งออกตามมติของที่ประชุมสมาชิก (เว้นแต่การเลือกในครั้งแรก)

คุณลักษณะของกรรมการกองทุน ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารกองทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้าน

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการกองทุน ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ที่สำคัญคือ ต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับเลือก มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการเงิน ไม่เป็นผู้เสียหายสิทธิเลือกตั้งเนื่องจากไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

วาระการดำรงตำแหน่ง กรรมการกองทุนอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระมิได้

อำนาจหน้าที่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุน ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนโดยได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก สํารวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมครัวเรือนและวิสาหกิจชุมชนในเขตหมู่บ้านและของกองทุนอื่นๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน พิจารณาการให้กู้เงินตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กองทุนกำหนด ทำนิติกรรมสัญญาของกองทุน จัดหรือเรียกประชุมสมาชิก จัดทำบัญชีและส่งมอบเงิน

* ที่มา : รัฐสภาสารปีที่ ๕0 ฉบับที่ ๔ เดือนเมษายน ๒๕๔๕

ต่าง ๆ ที่เกิดจากเงินที่ได้รับการจัดสรรมาคืนกองทุน และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

การจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุดแรก

- ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านครัวเรือนละ 1 คน ซึ่งจะต้องมีผู้มาประชุมไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้าน
- ให้ที่ประชุมกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยให้ผู้ใหญ่บ้าน และประชาคมหมู่บ้าน และคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ สนับสนุนให้การเลือกเป็นไปตามมติของชาวบ้าน โปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุดแรกจะต้องดำเนินการยื่นขอขึ้นทะเบียนจัดตั้งกองทุนต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย และเปิดบัญชีเงินฝากให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน หลังจากได้รับเลือก
- เมื่อครบ 1 ปี นับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุดแรก จับสลากออกจำนวนกึ่งหนึ่ง

การเข้าบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุดแรก

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุดแรกจะเริ่มเข้าบริหารจัดการและเบิกจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้าน เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยจะพิจารณาจากความพร้อมและประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนอื่นๆ ในหมู่บ้าน

กองทุนและสมาชิกกองทุน

สมาชิกกองทุน ประกอบด้วยบุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของกองทุน การรับสมัครสมาชิกและการขาดจากสมาชิกภาพ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการที่กองทุนกำหนด โดยคำนึงถึงความต้องการและการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านเป็นหลัก

การถือหุ้นในกองทุน คณะกรรมการกองทุนสามารถกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุนให้สมาชิกถือหุ้นของกองทุน หรือมีเงินฝากสัจจะไว้ที่กองทุน โดยในการชำระค่าหุ้นนั้น สมาชิกอาจชำระเป็นเงิน ทรัพย์สิน หรือแรงงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

การประชุมสมาชิกกองทุน

- ให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีผู้ถือหุ้นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ภายใน 15 วัน นับจากวันที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

- เมื่อมีเหตุที่ต้องขอมติหรือขอความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก หรือเมื่อสมาชิกเข้าชื่อกัน ไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เข้าชื่อกันร้องขอ อาจจะมีการประชุมวิสามัญได้
- การประชุมสมาชิกต้องมีสมาชิกร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

เงินและทรัพย์สินของกองทุน อาจประกอบด้วย เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โดยปราศจากภาระผูกพัน เงินกู้ยืม ดอกผล หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน เงินฝากสัจจะและเงินรับฝากเงินค่าหุ้น เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก เงินและทรัพย์สินอื่นๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน

หลักเกณฑ์การกู้ยืม สมาชิกกองทุนจัดทำคำขอกู้ ยื่นต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

วงเงินกู้ยืม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีอำนาจอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกิน 20,000 บาท
- หากกรรมการกองทุนหมู่บ้านเห็นควรอนุมัติเงินกู้เกินกว่า 20,000 บาท ให้เรียกประชุมสมาชิกเพื่อวินิจฉัยชี้ขาด แต่ไม่ต้องเกิน 50,000 บาท

การทำสัญญากู้ยืม ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน แต่งตั้งกรรมการกองทุนหมู่บ้าน อย่างน้อย 2 คน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติ

การรับเงินกู้ ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติต้องเปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร (ตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด) และแจ้งหมายเลขให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทราบโดยธนาคารจะเป็นผู้โอนเงินเข้าบัญชีของผู้กู้

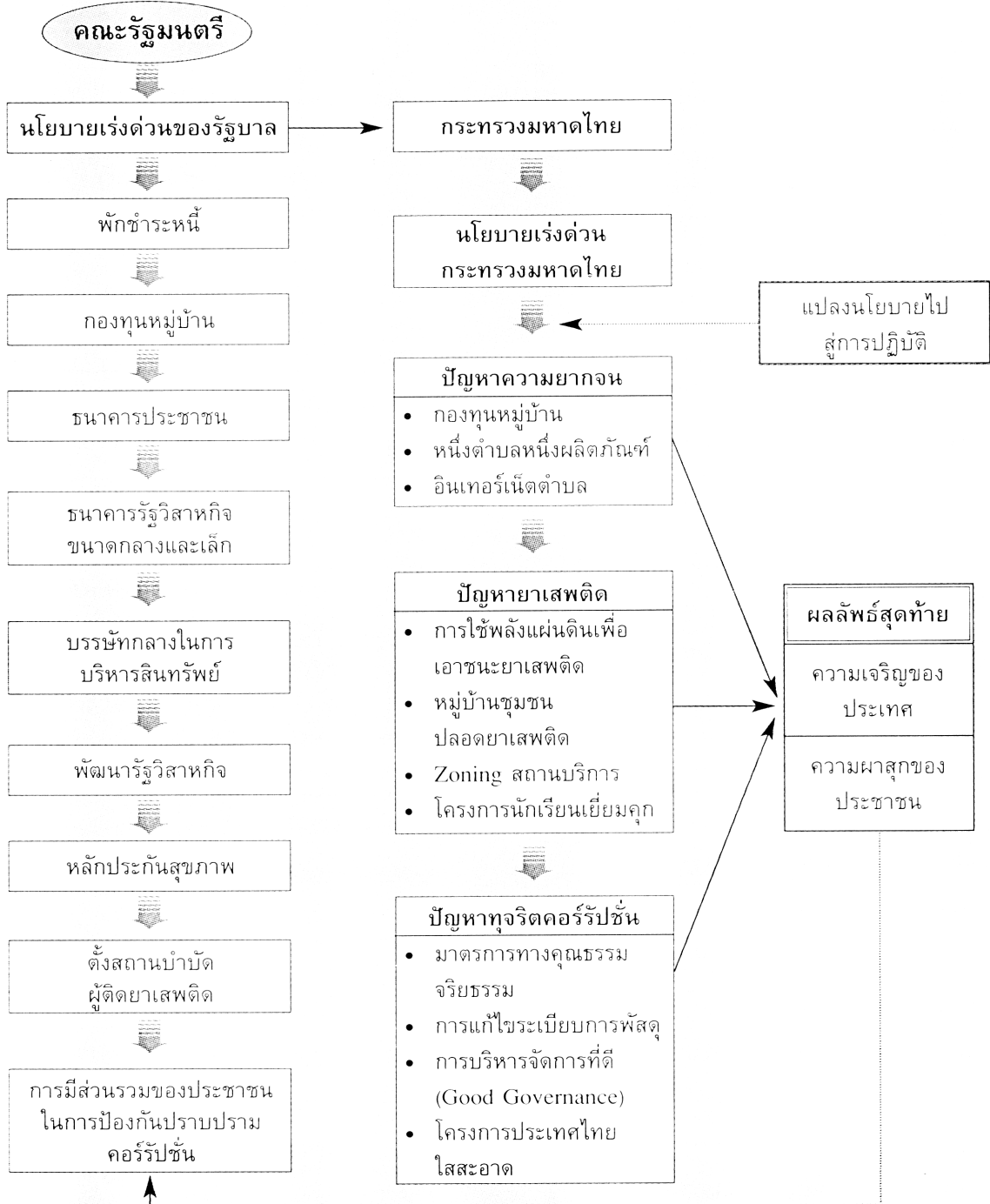
หลักประกันเงินกู้ คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ เป็นบุคคลหรือทรัพย์สินได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด

อัตราดอกเบี้ย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอน ตามความเห็นชอบของที่ประชุมสมาชิก

ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พิจารณาตามความเหมาะสมของสัญญาเงินกู้แต่ละราย แต่ไม่เกินระยะเวลา 1 ปี

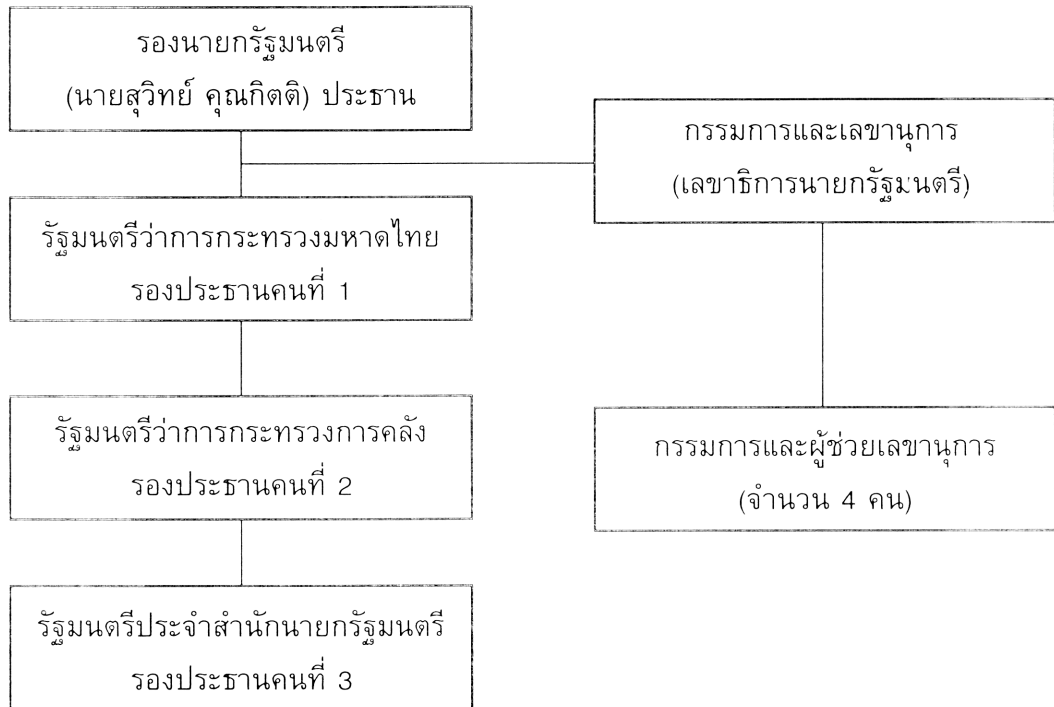
การผิดสัญญาชำระหนี้ ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้ ทั้งนี้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้ได้ เมื่อมีเหตุผลอันควรสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่ง

ความสัมพันธ์เชิงบูรณาการนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลกับนโยบาย กระทรวงมหาดไทย

โครงสร้างคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (กทบ.)

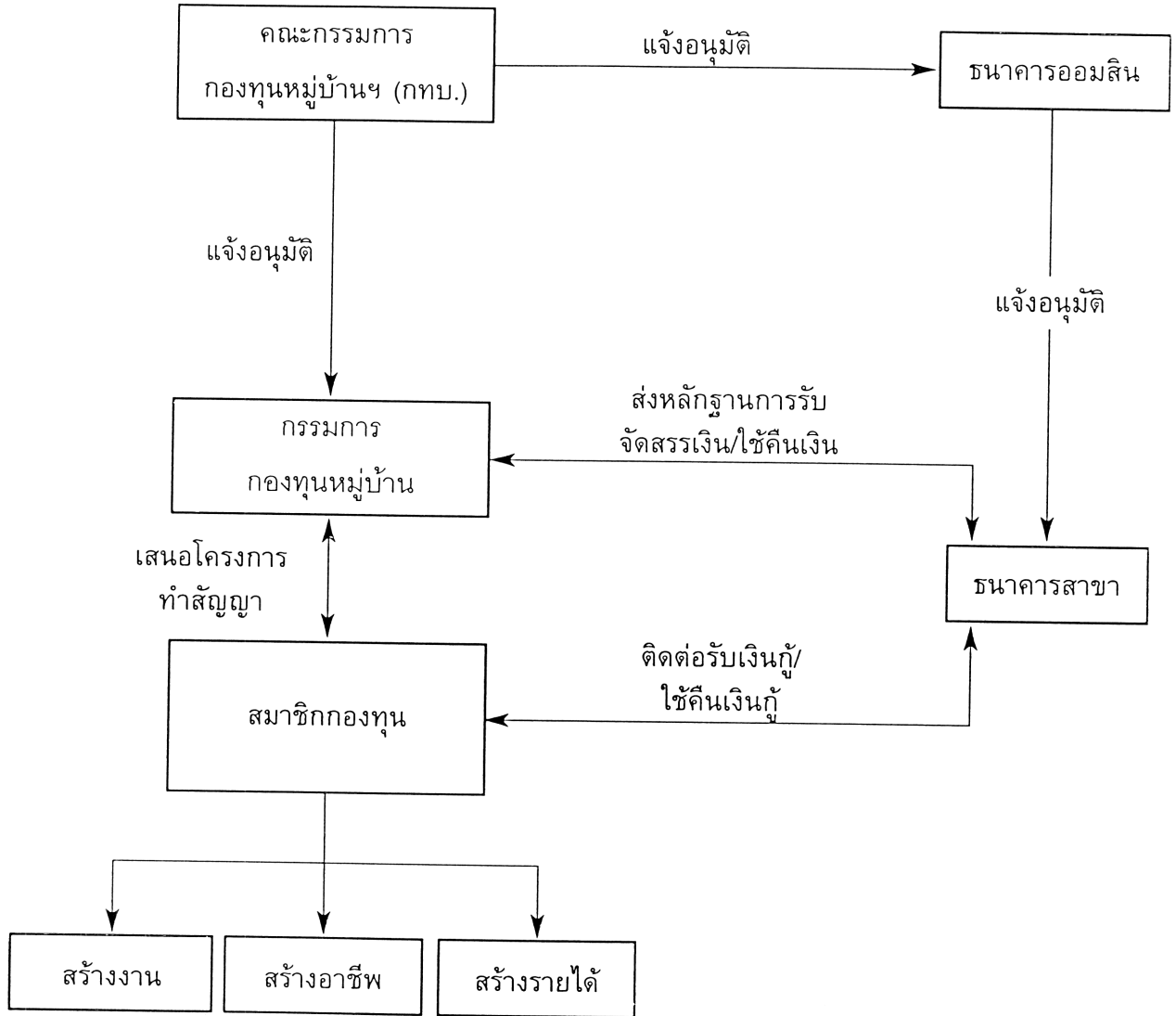

กรรมการ
1. ผอ.สำนักงานงบประมาณ
2. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
3. ปลัดกระทรวงมหาดไทย
4. ปลัดกระทรวงการคลัง
5. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
6. ปลัดกระทรวงพาณิชย์
7. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
8. ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
9. ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน
10. ผู้อำนวยการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

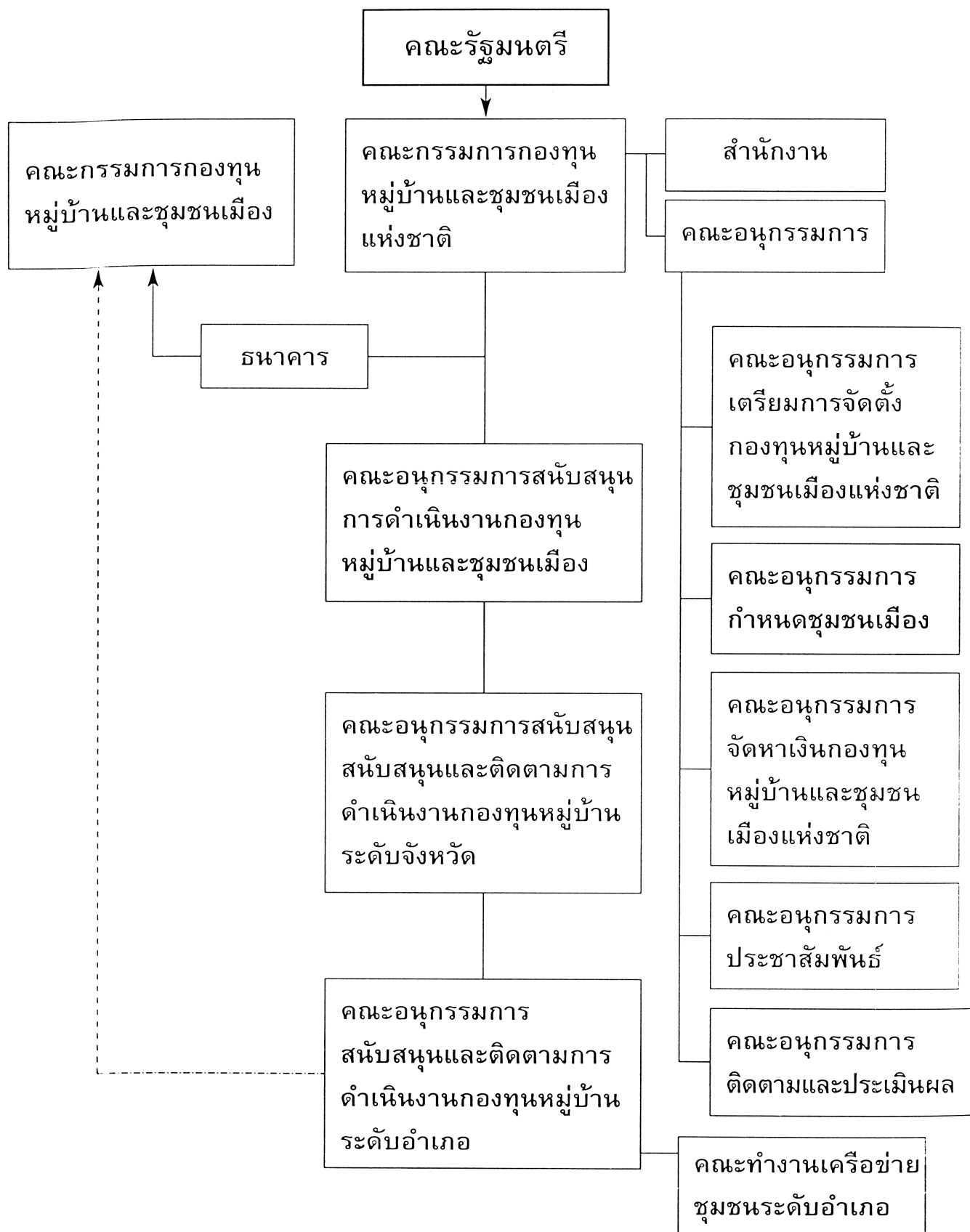
กรรมการ
(เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
1. คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง
2. มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีก

ขั้นตอนการบริหารกองทุนหมู่บ้าน

แผนภูมิโครงสร้าง กลไกในการบริหารกองทุน

สรุปผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
ณ วันที่ 30 ตุลาคม 2544

ที่	จังหวัด	จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด	การจัดสรรและโอนเงินให้กองทุนหมู่บ้าน														การเบิกจ่ายของกองทุน (ล้านบาท)				
			งวดที่ 1				งวดที่ 2				งวดที่ 3				รวมทั้งหมด						
			ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ		ร้อยละ	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	
ภาคกลาง																					
1	ชัยนาท	488	98	1	99	20.3	162	47	209	42.8	90	23	113	23.2	421	86.3	254	12	266	63.2	
2	ปทุมธานี	494	-	-	-	-	55	-	55	11.1	248	-	248	50.2	303	61.3	84	0	84	27.7	
3	นนทบุรี	310	-	-	-	-	84	21	105	33.9	33	31	64	20.6	169	54.5	43	0	43	25.4	
4	อยุธยา	1,450	335	-	335	23.1	217	10	227	15.7	548	41	589	40.6	1,151	79.4	376	0	376	32.7	
5	ลพบุรี	1,112	217	92	309	27.8	292	46	338	30.4	113	29	142	12.8	789	71.0	469	109	578	73.3	
6	สระบุรี	963	11	-	11	1.1	-	-	-	-	385	40	425	44.1	436	45.3	164	3	167	38.3	
7	สิงห์บุรี	363	130	21	151		77	19	96	26.4	40	8	48	13.2	295	81.3	165	25	190	64.4	
8	อ่างทอง	513	5	15	20	3.9	237	73	310	60.4	38	10	48	9.4	378	73.7	178	61	239	63.2	
รวม		5,693	796	129	925	16.2	1,124	216	1,340	23.5	1,495	182	1,677	29.5	3,942	69.2	1,733	210	1,943	49.3	

ภาคตะวันตก																				
9	กาญจนบุรี	900	58	38	96	10.7	122	146	268	29.8	237	60	297	33.0	661	73.4	255	31	286	43.3
10	นครปฐม	925	-	-	-	-	232	21	253	27.4	130	17	147	15.9	400	43.2	256	12	268	67.0
11	ประจวบคีรีขันธ์	420	52	-	52	12.4	253	38	291	69.3	54	1	55	13.1	398	94.8	209	-	209	52.5
12	เพชรบุรี	688	261	100	361	52.5	94	22	116	16.9	67	20	87	12.6	564	82.0	310	66	376	66.7
13	ราชบุรี	950	28	-	28	2.9	113	33	146	15.4	295	33	328	34.5	502	52.8	274	23	297	59.2
14	สุพรรณบุรี	990	491	29	520	52.5	237	5	242	24.4	83	27	110	11.1	872	88.1	568	47	615	70.5
15	สมุทรสงคราม	284	25	-	25	8.8	96	-	96	33.8	44	-	44	15.5	165	58.1	69	-	69	41.8
16	สมุทรสาคร	288	-	-	-	-	77	-	77	26.7	53	-	53	18.4	130	45.1	35	-	35	26.9
รวม		5,445	915	167	1,082	19.9	1,224	265	1,489	27.3	963	158	1,121	20.6	3,692	67.8	1,976	179	2,155	58.4

ที่	จังหวัด	จำนวน หมู่บ้าน ทั้งหมด	การจัดสรรและโอนเงินให้กองทุนหมู่บ้าน														การเบิกจ่ายของกองทุน (ล้านบาท)				
			งวดที่ 1				งวดที่ 2				งวดที่ 3				รวมทั้งหมด		ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	
			ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	ออมสิน	ธ.ก.ส.					รวม
ภาคตะวันออก																					
17	จันทบุรี	702	25	2	27	3.8	235	101	336	47.9	121	44	165	23.5	528	75.2	255	66	321	60.8	
18	ฉะเชิงเทรา	867	82	67	149	17.2	243	150	393	45.3	30	86	116	13.4	658	75.9	243	173	416	63.2	
19	ชลบุรี	678	42	10	52	7.7	75	47	122	18.0	223	7	230	33.9	404	59.6	128	39	167	41.3	
20	ตราด	256	27	6	33	12.9	-	30	30	11.7	36	53	89	34.8	152	59.4	29	30	59	38.8	
21	ปราจีนบุรี	682	34	3	37	5.4	60	24	84	12.3	100	34	134	19.6	255	37.4	96	17	113	44.3	
22	นครนายก	405	14	7	21	5.2	123	14	137	33.8	42	19	61	15.1	219	54.1	124	32	156	71.2	
23	ระยอง	425	21	-	21	4.9	27	37	64	15.1	71	33	104	24.5	189	44.5	41	31	72	38.1	
24	สมุทรปราการ	397	-	-	-	-	61	-	61	15.4	28	-	28	7.1	89	22.4	46	-	46	51.7	
25	สระแก้ว	656	-	-	-	-	226	114	340	51.8	174	52	226	34.5	566	86.3	270	3	273	48.2	
รวม		5,068	245	95	340	6.7	1,050	517	1,567	30.9	825	328	1,153	22.8	3,060	60.4	1,232	391	1,623	53.0	

ที่	จังหวัด	จำนวน หมู่บ้าน ทั้งหมด	การจัดสรรและโอนเงินให้กองทุนหมู่บ้าน														การเบิกจ่ายของกองทุน (ล้านบาท)				
			งวดที่ 1				งวดที่ 2				งวดที่ 3				รวมทั้งหมด		ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	
			ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ							
ภาคเหนือ																					
26	กำแพงเพชร	881	213	78	291	33.0	328	76	404	45.9	73	18	91	10.3	786	89.2	396	136	532	67.7	
27	เชียงราย	1,547	31	34	65	4.1	433	160	593	37.7	184	193	377	24.0	1,035	65.8	449	151	600	58.0	
28	เชียงใหม่	1,960	125	106	231	11.8	131	61	192	9.8	457	67	524	26.7	947	48.3	442	91	533	56.3	
29	พะเยา	769	150	74	224	29.1	281	48	329	42.8	47	28	75	9.8	628	81.7	329	100	429	68.3	
30	พิจิตร	860	184	96	280	32.6	94	74	168	19.5	167	34	201	23.4	649	75.5	332	142	474	73.0	
31	พิษณุโลก	972	33	-	33	3.4	169	50	219	22.5	304	47	351	36.1	603	62.0	267	23	290	48.1	
32	เพชรบูรณ์	1,295	5	-	5	0.4	180		180	13.9	360	21	381	29.4	566	43.7	281	14	295	52.1	
33	แพร่	668	229	39	268	40.1	118	88	206	30.8	99	10	109	16.3	583	87.3	344	86	430	73.8	
34	น่าน	856	87	-	87	10.2	330	61	391	45.7	-	36	36	4.2	514	60.0	282	26	308	59.9	
35	สุโขทัย	794	78	35	113	14.2	296	58	354	44.6	185	40	225	28.3	692	87.2	485	37	522	75.4	
36	ตาก	506	42	8	50	9.9	153	42	195	38.5	-	29	29	5.7	274	54.2	139	0	139	50.7	
37	นครสวรรค์	1,349	314	33	347	25.7	238	37	275	20.4	307	54	361	26.8	983	72.9	613	27	640	65.1	
38	แม่ฮ่องสอน	405	-	-	-	-	61	27	88	21.7	10	-	10	2.5	98	24.2	30	19	49	50.0	
39	ลำปาง	867	334	58	392	45.2	210	35	245	28.3	115	15	130	15.0	767	88.5	420	57	477	62.2	
40	ลำพูน	536	47	3	50	9.3	70	81	151	28.2	114	76	190	35.4	391	72.9	148	72	220	56.3	
41	อุดรดิตถ์	576	80	-	80	13.9	369	-	369	64.1	12	-	12	2.1	461	80.0	374	0	374	81.1	
42	อุทัยธานี	599	173	154	327	54.6	30	59	89	14.9	56	19	75	12.5	491	82.0	149	151	300	61.1	
รวม		15,467	2,125	718	2,843	18.4	3,491	957	4,448	28.8	2,490	687	3,177	20.5	10,468	67.7	5,480	1,132	6,612	63.2	

ที่	จังหวัด	จำนวน หมู่บ้าน ทั้งหมด	การจัดสรรและโอนเงินให้กองทุนหมู่บ้าน													การเบิกจ่ายของกองทุน (ล้านบาท)				
			งวดที่ 1				งวดที่ 2				งวดที่ 3				รวมทั้งหมด		ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ
			ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	ออมสิน	ร้อยละ				
ภาคใต้																				
43	กระบี่	379	60	37	97	25.6	113	47	160	29.8	32	17	49	12.9	306	80.7	111	55	166	54.2
44	ชุมพร	715	157	3	160	22.4	101	23	124	14.1	101	35	136	19.0	420	58.7	221	24	245	58.3
45	ตรัง	708	9	60	69	9.7	237	140	377	33.5	58	26	84	11.9	530	74.9	150	68	218	41.1
46	นครศรีธรรมราช	1,466	11	-	11	0.8	263	25	288	17.9	385	30	415	28.3	714	48.7	260	16	276	38.7
47	นราธิวาส	559	-	-	-	-	24	39	63	4.3	191	47	238	42.6	301	53.8	36	8	44	14.6
48	ปัตตานี	630	32	7	39	6.2	90	55	145	14.3	80	5	85	13.5	269	42.7	42	18	60	22.3
49	พังงา	317	78	19	97	30.6	84	1	85	26.5	41	1	42	13.2	224	70.7	85	15	100	44.6
50	พัทลุง	639	35	-	35	5.5	238	53	291	37.2	2	46	48	7.5	374	58.5	148	9	157	42.0
51	ภูเก็ต	103	6	-	6	5.8	38	-	38	36.9	40	-	40	38.8	84	81.6	39	0	39	46.4
52	ยะลา	351	42	-	42	12.0	28	7	35	8.0	62	10	72	20.5	149	42.5	56	0	56	37.6
53	ระนอง	172	5	2	7	4.1	33	14	47	19.2	14	13	27	15.7	81	47.1	30	12	42	51.9
54	สงขลา	994	-	-	-	-	520	22	542	52.3	324	-	324	32.6	866	87.1	312	0	312	36.0
55	สตูล	264	10	6	16	6.1	40	9	49	15.2	71	40	111	42.0	176	66.7	36	14	50	28.4
56	สุราษฎร์ธานี	1,039	77	-	77	7.4	185	63	248	17.8	263	76	339	32.6	664	63.9	229	34	263	39.6
รวม		8,336	522	134	656	7.9	1,994	498	2,492	23.9	1,664	346	2,010	24.1	5,158	61.9	1,755	273	2,028	39.3

ที่	จังหวัด	จำนวน หมู่บ้าน ทั้งหมด	การจัดสรรและโอนเงินให้กองทุนหมู่บ้าน														การเบิกจ่ายของกองทุน (ล้านบาท)				
			งวดที่ 1				งวดที่ 2				งวดที่ 3				รวมทั้งหมด		ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	
			ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ							
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ																				
57	กาฬสินธุ์	1,527	590	420	1,010	66.1	192	38	230	15.1	56	51	107	7.0	1,347	88.2	518	422	940	70	
58	ขอนแก่น	2,182	239	132	371	17.0	702	530	1,232	56.5	184	106	290	13.3	1,893	86.8	899	22	921	49	
59	ชัยภูมิ	1,441	146	35	181	12.6	402	266	668	46.4	10	13	23	1.6	872	60.5	223	43	266	31	
60	นครพนม	1,058	-	-	-	-	302	70	372	35.2	293	-	293	27.7	665	62.9	345	38	383	58	
61	นครราชสีมา	3,512	30	48	78	2.2	619	323	942	26.8	759	52	811	23.1	1,831	52.1	711	239	950	52	
62	บุรีรัมย์	2,483	-	-	-	-	20	-	20	0.8	848	318	1,166	47.0	1,186	47.8	173	10	183	15	
63	มหาสารคาม	1,910	39	25	64	3.4	128	148	276	14.5	689	185	874	45.8	1,214	63.6	356	209	565	47	
64	มุกดาหาร	500	10	74	84	16.8	61	81	142	28.4	9	19	28	5.6	254	50.8	56	39	95	37	
65	ยโสธร	850	36	2	38	4.5	115	91	206	24.2	272	50	322	37.9	566	66.6	191	64	255	45	
66	ร้อยเอ็ด	2,377	82	88	170	7.2	333	36	369	15.5	429	114	543	22.8	1,082	45.5	498	125	623	58	
67	เลย	850	125	26	151	17.8	174	115	289	34.0	72	12	84	9.9	524	11.6	221	109	330	63	
68	ศรีสะเกษ	2,532	-	2	2	0.1	550	74	624	24.6	679	181	860	34.0	1,486	58.7	443	87	530	63	
69	สกลนคร	1,385	83	23	106	7.7	146	38	184	13.3	250	110	360	26.0	650	46.9	290	58	348	54	
70	สุรินทร์	2,030	198	9	207	10.2	828	240	1,068	52.6	193	33	226	11.1	1,501	73.9	480	101	581	39	
71	หนองคาย	1,244	60	8	68	5.5	52	10	62	5.0	346	-	346	27.8	476	38.3	263	13	276	58	
72	หนองบัวลำภู	640	54	14	68	10.6	-	10	10	1.6	103	83	186	29.1	264	41.3	58	0	58	22	
73	อุดรธานี	1,726	13	37	50	2.9	305	31	336	19.5	367	104	471	27.3	857	49.7	488	117	605	71	
74	อุบลราชธานี	2,518	378	317	695	27.6	401	272	673	26.7	234	126	360	14.3	1,728	68.6	524	358	882	51	
75	อำนาจเจริญ	590	-	104	104	17.6	88	61	149	25.3	78	106	184	31.2	437	74.1	141	163	304	70	
	รวม	31,355	2,083	1,364	3,447	11.0	5,418	2,434	7,852	25.0	5,871	1,663	7,534	24.0	18,833	60.1	6,878	2,217	9,095	48	

รวมทั้งประเทศ	71,364	6,686	2,607	9,293	13.0	14,301	4,887	19,188	26.9	13,308	3,364	16,672	23.4	45,153	63.3	19,054	4,402	23,456	51.9
---------------	--------	-------	-------	-------	------	--------	-------	--------	------	--------	-------	--------	------	--------	------	--------	-------	--------	------

ที่มา: สำนักส่งเสริมและพัฒนาระบบราชการ กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ ส.ก.บ.ส.ส. เก็บรวบรวมและจัดพิมพ์

สรุปการจัดสรรและโอนเงินกองทุนหมู่บ้าน งวดที่ 4

ที่	จังหวัด	จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด	การจัดสรรและการโอนเงิน										
			โอนครั้งก่อน (งวด 1-3)				โอนครั้งนี้ (งวดที่ 4)			รวมทั้งหมด			
			ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ
ภาคกลาง													
1	ชัยนาท	488	350	71	421	86.3	11	1	12	361	72	433	88.7
2	ปทุมธานี	494	303	-	303	61.3	95	0	95	398	0	398	80.6
3	นนทบุรี	310	117	52	169	54.5	39	7	46	156	59	215	69.4
4	อยุธยา	1,450	1,100	51	1,151	79.4	7	28	35	1,107	79	1,186	81.8
5	ลพบุรี	1,112	622	167	789	71.0	115	35	150	737	202	939	84.4
6	สระบุรี	963	396	40	436	45.3	209	8	217	605	48	653	67.8
7	สิงห์บุรี	363	247	48	295	81.3	50	6	56	297	54	351	96.7
8	อ่างทอง	513	280	98	378	73.7	83	0	83	363	98	461	89.9
รวม		5,693	3,415	527	3,942	69.2	609	85	694	4,024	612	4,636	81.4
ภาคตะวันตก													
9	กาญจนบุรี	900	417	244	661	73.4	62	14	76	479	258	737	81.9
10	นครปฐม	925	362	38	400	43.2	308	12	320	670	60	720	77.8
11	ประจวบคีรีขันธ์	420	359	39	398	94.8	3	1	4	362	40	402	95.7
12	เพชรบุรี	688	422	142	564	82.0	59	2	61	481	144	625	90.8
13	ราชบุรี	950	436	66	502	52.8	313	4	317	749	70	819	86.2
14	สุพรรณบุรี	990	811	61	872	88.1	58	0	58	869	61	930	93.9
15	สมุทรสงคราม	284	165	-	165	58.1	105	0	105	270	-	270	95.1
16	สมุทรสาคร	288	130	0	130	45.1	17	0	17	147	-	147	51.0
รวม		5,445	3,102	590	3,692	67.8	925	33	958	4,027	623	4,650	85.4
ภาคตะวันออก													
17	จันทบุรี	702	381	147	528	75.2	11	2	13	392	149	541	77.1
18	ฉะเชิงเทรา	867	355	303	658	75.9	49	19	68	404	322	726	83.7
19	ชลบุรี	678	340	64	404	59.6	70	0	70	410	64	474	69.9
20	ตราด	256	63	89	152	59.4	0	0	0	63	89	152	59.4
21	ปราจีนบุรี	682	194	61	255	37.4	225	5	230	419	66	485	71.1
22	นครนายก	405	179	40	219	54.1	41	4	45	220	44	264	65.2
23	ระยอง	425	119	70	189	44.5	129	16	145	248	86	334	78.6
24	สมุทรปราการ	397	89	0	89	22.4	22	0	22	111	-	111	28.0
25	สระแก้ว	656	400	166	566	86.3	13	0	13	413	166	579	88.3
รวม		5,068	2,120	940	3,060	60.4	560	46	606	2,680	986	3,666	72.3

ที่	จังหวัด	จำนวน หมู่บ้าน ทั้งหมด	การจัดสรรและการโอนเงิน										
			โอนครั้งก่อน (งวด 1-3)				โอนครั้งนี้ (งวดที่ 4)			รวมทั้งหมด			
			ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ
ภาคเหนือ													
26	กำแพงเพชร	881	614	172	786	89.2	23	2	25	637	174	811	92.1
27	เชียงราย	1,574	648	387	1,035	65.8	357	29	386	1,005	416	1,421	90.3
28	เชียงใหม่	1,960	713	234	947	48.3	448	43	491	1,161	277	1,438	73.4
29	พะเยา	769	478	150	628	81.7	103	-	103	581	151	732	95.2
30	พิจิตร	860	445	204	649	75.5	82	21	103	527	225	752	87.4
31	พิษณุโลก	972	506	97	603	62.0	202	17	219	708	114	822	84.6
32	เพชรบูรณ์	1,295	545	21	566	43.7	253	83	336	798	104	902	69.7
33	แพร่	668	446	137	583	87.3	12	49	61	458	186	644	96.4
34	น่าน	856	417	97	514	60.0	112	34	146	529	131	660	77.1
35	สุโขทัย	794	559	133	692	87.2	36	6	42	595	139	734	92.4
36	ตาก	506	195	79	274	54.2	40	21	61	235	100	335	66.2
37	นครสวรรค์	1,349	859	124	983	72.9	9	3	12	868	127	995	73.8
38	แม่ฮ่องสอน	405	71	27	98	24.2	112	6	118	183	33	216	53.3
39	ลำปาง	867	659	108	767	88.5	39	1	40	698	109	807	93.1
40	ลำพูน	536	231	160	391	72.9	53	28	81	284	188	472	88.1
41	อุดรดิตถ์	578	461	-	461	80.0	65	0	65	526	-	526	91.3
42	อุทัยธานี	599	259	232	491	82.0	0	11	11	259	243	502	83.8
รวม		15,467	8,106	2,362	10,488	67.7	1,946	355	2,300	10,052	2,717	12,769	82.6
ภาคใต้													
43	กระบี่	379	205	101	306	80.7	6	1	7	211	102	313	82.6
44	ชุมพร	715	359	61	420	58.7	169	18	187	528	79	607	84.9
45	ตรัง	708	304	226	530	74.9	65	14	79	369	240	609	86.0
46	นครศรีธรรมราช	1,466	659	55	714	48.7	371	54	425	1,030	109	1,139	77.7
47	นราธิวาส	559	215	86	301	53.8	104	22	126	319	108	427	76.4
48	ปัตตานี	630	202	67	269	42.7	141	116	257	343	183	526	83.5
49	พังงา	317	203	21	224	70.7	49	0	49	252	21	273	86.1
50	พัทลุง	639	275	99	374	58.5	150	11	161	425	110	535	83.7
51	ภูเก็ต	103	84	0	84	81.6	8	0	8	92	-	92	89.3
52	ยะลา	351	132	17	149	42.5	80	9	89	212	26	238	67.8
53	ระนอง	172	52	29	81	47.1	65	2	67	117	31	148	86.0
54	สงขลา	994	844	22	866	87.1	54	0	54	898	22	920	92.6
55	สตูล	264	121	55	176	66.7	7	13	20	128	68	196	74.2
56	สุราษฎร์ธานี	1,039	525	139	664	63.9	98	16	114	623	155	778	74.9
รวม		8,336	4,180	978	5,158	61.9	1,367	276	1,643	5,547	1,254	6,801	81.6

ที่	จังหวัด	จำนวน หมู่บ้าน ทั้งหมด	การจัดสรรและการโอนเงิน										
			โอนครั้งก่อน (งวด 1-3)				โอนครั้งนี้ (งวดที่ 4)			รวมทั้งหมด			
			ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ออมสิน	ธ.ก.ส.	รวม	ร้อยละ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ													
57	กาฬสินธุ์	1,527	838	509	1,347	88.2	1	4	5	839	513	1,352	88.5
58	ขอนแก่น	2,182	1,125	768	1,893	86.8	52	29	81	1,177	797	1,974	90.5
59	ชัยภูมิ	1,441	558	314	872	60.5	74	66	143	632	380	1,012	70.2
60	นครพนม	1,058	595	70	865	62.9	188	0	188	783	70	853	80.6
61	นครราชสีมา	3,512	1,408	423	1,831	52.1	747	87	834	2,155	510	2,665	75.9
62	บุรีรัมย์	2,483	868	318	1,186	47.8	733	38	771	1,601	356	1,957	78.8
63	มหาสารคาม	1,910	856	358	1,214	63.6	164	61	225	1,020	419	1,439	75.3
64	มุกดาหาร	500	80	174	254	50.8	86	44	130	166	218	384	76.8
65	ยโสธร	850	423	143	566	66.6	37	9	46	460	152	612	72.0
66	ร้อยเอ็ด	2,377	844	238	1,082	45.5	334	120	454	1,178	358	1,536	64.6
67	เลย	850	371	153	524	61.6	50	7	57	421	160	681	68.4
68	ศรีสะเกษ	2,532	1,229	257	1,486	58.7	388	56	444	1,617	313	1,930	76.2
69	สกลนคร	1,385	479	171	650	46.9	104	173	277	583	344	927	66.9
70	สุรินทร์	2,030	1,219	282	1,501	73.9	184	12	196	1,403	294	1,697	83.6
71	หนองคาย	1,244	458	18	476	38.3	273	7	280	731	25	756	60.8
72	หนองบัวลำภู	640	157	107	264	41.3	136	8	144	293	115	408	63.8
73	อุดรธานี	1,726	685	172	857	49.7	428	73	501	1,113	245	1,358	78.7
74	อุบลราชธานี	2,518	1,013	715	1,728	68.6	109	103	212	1,122	818	1,940	77.0
75	อำนาจเจริญ	590	166	271	437	74.1	0	6	6	166	277	443	75.1
รวม		31,355	13,372	5,461	18,833	60.1	4,088	903	4,994	17,460	6,364	23,824	76.0
รวมทั้งประเทศ		71,364	34,295	10,858	45,153	63.3	9,495	1,698	11,193	43,790	12,556	56,346	79.0

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

บทวิเคราะห์โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ*

ข้อดี

(๑) กองทุนหมู่บ้านเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

เนื่องจากโครงการนี้เป็นการส่งเสริมให้ชาวบ้านแก้ไขปัญหาด้วยตนเองตามความต้องการของตนเอง ดังนั้น หากผลการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์จะทำให้เกิดการพัฒนามาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน

(๒) ก่อให้เกิดรายได้

กองทุนหมู่บ้านก่อให้เกิดเงินทุนหมุนเวียนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้และการผลิตที่จะก่อให้เกิดรายได้ในชุมชน และการพึ่งพาตนเองซึ่งเป็นการสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชน

(๓) ก่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพ

กองทุนหมู่บ้านก่อให้เกิดการเรียนรู้ ค้นคว้า ศึกษา พัฒนาอาชีพ เพื่อเพิ่มผลผลิตทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

(๔) ก่อให้เกิดเศรษฐกิจพอเพียง

การผลิตที่ใช้ทุนหมุนเวียนในชุมชนก่อให้เกิดรายได้ที่ใช้ในชุมชนทำให้ชาวบ้านรู้จักที่จะเรียนรู้การบริหารเงินเพื่อใช้ในชุมชนอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

(๕) ก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของชุมชน

กองทุนหมู่บ้านเปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนรู้จักคิดเองทำเอง โดยการบริหารงานด้วยคณะกรรมการที่ตนเองคัดเลือกมาจึงเป็นการช่วยพัฒนาศักยภาพในการบริหารงานของชุมชนเอง

(๖) ก่อให้เกิดการสร้างและพัฒนาความคิดประชาธิปไตยในชุมชน

กองทุนหมู่บ้านได้กำหนดให้ชาวบ้านคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านด้วยตนเองและให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอิสระในการบริหารงาน ซึ่งถือเป็นการสร้างเสริมและพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้แก่ชุมชน

(๗) ก่อให้เกิดการฟื้นตัวของเศรษฐกิจของประเทศ

เนื่องจากสมาชิกของกองทุนจะต้องคืนเงินที่กู้ยืมให้แก่กองทุนหมู่บ้าน ไม่ใช่เงินที่ได้รับแบบความช่วยเหลือให้เปล่า ดังนั้นจึงเป็นหลักประกันอย่างหนึ่งว่าประชาชนจะต้องนำเงินไปสร้างงาน สร้างอาชีพ เพื่อให้เกิดรายได้อย่างจริงจัง ซึ่งเป็นการสร้างอำนาจการใช้จ่ายของประชาชนและทำให้ธุรกิจก้าวเดินต่อไปได้ อันเท่ากับเป็นการช่วยกระตุ้นให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศกลับฟื้นตัวต่อไป

* ที่มา : วารสารการเงินการคลัง ฉบับเดือนสิงหาคม ๒๕๔๔

(๘) ความสำเร็จของโครงการมีความเป็นไปได้สูง

เนื่องจากโครงการนี้ได้กำหนดให้แต่ละหมู่บ้านกำหนดระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน โดยคำนึงถึงจารีตประเพณีและสภาพสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก ประกอบกับโครงการนี้ได้สร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้นจึงเป็นหลักประกันอย่างหนึ่งได้ว่าโครงการนี้จะสามารถช่วยการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของแต่ละหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้สอดคล้องและตรงตามสถานการณ์และความต้องการของประชาชนในชุมชนตนเอง อันจะส่งผลให้การดำเนินโครงการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อจำกัด

(๑) ความสามารถในการบริหารกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากการดำเนินการต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านตั้งแต่การออกระเบียบ ข้อบังคับ เงื่อนไขในการกู้รวมทั้งการพิจารณาและอนุมัติเงินกู้ให้แก่ประชาชนเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ชาวบ้านเลือกกันเอง จึงคาดว่าบางหมู่บ้านยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการบริหารเงินกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) เป็นภาระต้องงบประมาณรัฐบาล

เนื่องจากบทบัญญัติในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดให้รัฐบาลต้องตั้งงบประมาณชำระหนี้เงินกู้ที่กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) กู้จากธนาคารออมสินจำนวนประมาณ ๘๓,๘๐๐ ล้านบาท (เงินต้น ๘๐,๐๐๐ ล้านบาท และดอกเบี้ย ๓,๘๐๐ ล้านบาท) อันหมายถึงรัฐบาลจะต้องตั้งงบประมาณที่จำเป็นหรือขึ้นภาษี สำหรับใช้ในส่วนนี้ซึ่งจะกระทบต่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ ประชาชน และการรักษาวินัยการคลังของรัฐบาลในอนาคต

(๓) เกิดการซ้ำซ้อนในการจัดสรรเงินให้แก่ท้องถิ่น

เนื่องจากในปีงบประมาณ ๒๕๔๔ รัฐบาลได้จัดสรรเงินเพิ่มให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นจำนวน ๑๕๔,๖๓๓.๑๒ ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙๒ ของรายได้รัฐบาล) เพื่อให้สัดส่วนรายได้ท้องถิ่นต่อรายได้รัฐบาลในปีงบประมาณ ๒๕๔๔ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ตาม พรบ. กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งรัฐบาลต้องจัดสรรเงินในโครงการต่าง ๆ ให้แก่ท้องถิ่นที่มีวัตถุประสงค์เดียวกับกองทุนหมู่บ้าน เช่น โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน กข.คจ. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการลงทุนเพื่อสังคม (SIP)

(๔) ความเสี่ยงจากปัญหาหนี้สูญ

เนื่องจากการให้กู้ยืมในบางโครงการที่ไม่สามารถก่อให้เกิดผลตอบแทนเพียงพอที่จะใช้คืนเงินต้นและดอกเบี้ย ก่อให้เกิดภาระหนี้ของกองทุนและการดำเนินโครงการล้มเหลวซึ่งเป็นการสูญเสียงบประมาณแผ่นดินที่มาจาก การกู้เงินและรายได้ภาษีอากร

(๕) ความเป็นธรรมในทางเศรษฐศาสตร์

การจัดสรรเงินกองทุน จำนวน ๑ ล้านบาท ต่อหมู่บ้าน จำนวนเท่า ๆ กันนั้น ในทางเศรษฐศาสตร์ ถือว่าเป็นการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เหมาะสมเนื่องจากความแตกต่างของพื้นที่สภาพเศรษฐกิจ และฐานะความเป็นอยู่ของประชาชน ดังนั้นในหลักการที่ถูกต้องจึงควรกำหนดกฎเกณฑ์การแบ่งสรรให้เหมาะสมตามความพร้อมของชุมชน โดยพิจารณาบนพื้นฐานของจำนวนรายได้จำนวนผู้ว่างงาน สภาพเศรษฐกิจตลอดจนความสามารถในการผลิตและลักษณะอาชีพในแต่ละหมู่บ้านเพื่อให้การจัดสรรเงินกองทุนเป็นไปตามความจำเป็นในแต่ละพื้นที่

ประโยชน์ที่ประชาชนในหมู่บ้าน / ชุมชน จะได้รับจากโครงการกองทุนหมู่บ้าน

- (๑) สร้างงาน พัฒนาอาชีพ
- (๒) สร้างรายได้ให้ประชาชนในชุมชน
- (๓) ช่วยเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพึ่งตนเองให้แต่ละหมู่บ้านบริหารจัดการเงินทุนคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
- (๔) สนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชนให้เป็นรากฐานที่มั่นคงและยั่งยืนในการพัฒนาประเทศเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันไม่ให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต
- (๕) ส่งเสริมและพัฒนาให้หมู่บ้าน / ชุมชนมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
- (๖) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานล่าง เพื่อให้เกิดผลกระทบต่ออาชีพฟู เศรษฐกิจของประเทศ

ผลกระทบของโครงการกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อเศรษฐกิจ

ข้อสมมติฐาน :

- (๑) กองทุนหมู่บ้านเบิกจ่ายเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ ๓๕,๐๐๐ และ ๓๕,๐๐๐ ล้านบาท ในปีงบประมาณ ๒๕๔๔ ๒๕๔๕ และ ๒๕๔๖ ล้านบาท ตามลำดับ
- (๒) ประชาชนจะกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านเพื่อนำเงินไปลงทุนเต็มมูลค่าของเงินกองทุนตลอดระยะเวลาโครงการ

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ :

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านคาดว่าจะส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมขยายตัวเพิ่มขึ้น ด้ร้อยละ ๐.๐๙ ๐.๖๒ และ ๐.๘๕ ในปี ๒๕๔๔ ๒๕๔๕ และ ๒๕๔๖ ตามลำดับ

ข้อแตกต่างของกองทุนหมู่บ้านกับกองทุนเพื่อการพัฒนาชนบทอื่น ๆ

(๑) เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้านไม่ได้เป็นเงินที่ให้เปล่า แต่เป็นเงินที่ให้แก่มูลนิธิและชุมชนในลักษณะของเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งสมาชิกที่กู้เงินจากกองทุนต้องจ่ายคืนเงินต้นและดอกเบี้ย แก่กองทุน

(๒) ผลที่ได้รับจากโครงการกองทุนหมู่บ้านในเรื่องการสร้างงานสร้างอาชีพ และสร้างรายได้จะมีลักษณะที่ต่างจากโครงการอื่น เนื่องจากกองทุนหมู่บ้านมีลักษณะเป็นเงินทุนหมู่บ้านคือ เมื่อสมาชิกผู้กู้เงินไปเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ แล้วจะต้องคืนเงินที่กู้ไปให้แก่กองทุนจึงทำให้กองทุนมีเงินที่จะให้สมาชิกคนอื่นกู้เงินเพื่อไปสร้างอาชีพต่อไป ดังนั้นโครงการกองทุนหมู่บ้านจึงมีลักษณะที่จะช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ที่ต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ส่วนการสร้างงานในโครงการอื่น จะมีลักษณะไม่ต่อเนื่อง เช่น โครงการมิยาซาวา เมื่อเงินของโครงการที่จะใช้ในการจ้างงานตามโครงการดังกล่าวหมด การจ้างงานก็จะจบลง

(๓) แนวทางและหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านคือ ให้ชาวบ้านคิดเองทำเองโดยภาคประชาการจะมีหน้าที่เป็นเพียงผู้วางกรอบนโยบาย หลักเกณฑ์สำคัญ รวมทั้งให้คำปรึกษาและคำแนะนำทางวิชาการเท่านั้น ส่วนการบริหารงานจะบริหารโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งจะเป็นผู้กำหนดและออกระเบียบ ข้อบังคับ เงื่อนไขต่าง ๆ ในการกู้รวมทั้งเป็นผู้พิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้แก่ประชาชน

(๔) กองทุนหมู่บ้านตั้งขึ้นโดยพิจารณาจากกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการผลิตในชุมชนไม่ใช่สำหรับใช้ในกิจกรรมในลักษณะของสวัสดิการต่าง ๆ เช่น กองทุนสวัสดิการเพื่อคนยากไร้ ภายใต้โครงการกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (SIF) ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาเรียนรู้และการผลิต

บทสรุป

โดยที่การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านนี้ รัฐบาลต้องจัดสรรเงินงบประมาณจำนวนมากสำหรับชดใช้เงินกู้รวมทั้งดอกเบี้ยให้แก่ธนาคารออมสิน อันจะมีผลต่อการบริหารงานของรัฐบาลเพราะต้องเจียดเงินงบประมาณในการบริหารงานและพัฒนาประเทศในด้านอื่นมาใช้เพื่อการนี้ ซึ่งหากการดำเนินงานของโครงการ ไม่ว่าจะเกิดจากการขาดความสามารถในการบริหารเงินทุน หรือความบกพร่องของการกำกับดูแลและตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ อันทำให้โครงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ก็จะเป็นผลเสียต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม

อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์หลักการและแนวทางของโครงการนี้จะเห็นได้ว่าโครงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านซึ่งเป็นโครงการหลักและเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาลของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ที่จะใช้เป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมได้ผลที่ชัดเจน และรวดเร็วนั้นคาดว่าจะมีส่วนช่วยกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศได้ เนื่องจากเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในระดับฐานรากของประเทศ โดยเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ และเพิ่มศักยภาพการผลิต และทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าอันจะมีผลทำให้ชุมชนอันเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของประเทศมีความเข้มแข็ง นำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่พึ่งพาตนเองและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

สรุปผลการดำเนินงานของ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ*

1. จุดเริ่มต้น

1.1 นโยบาย

ตามที่รัฐบาลได้กำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นนโยบายเร่งด่วนในการบริหารราชการแผ่นดิน โดย พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นเครื่องมือในการกระจายโอกาสให้แก่คนจนเข้าหาแหล่งทุน โอกาสที่ทำให้คนจนได้เข้าหาแหล่งความรู้ และโอกาสที่จะให้คนจน ได้ร่วมคิด ร่วมทำ ด้วยภูมิปัญญาของตนเอง จึงได้นำไปสู่ปรัชญาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในการเสริมสร้างสำนึกเพื่อการพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งจำเป็นต้องให้ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหาและการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประชาชน และองค์กรชุมชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งการกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้านและชุมชนเมืองอันเป็นเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ ตลอดจนการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต โดยรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วนของประชาชน ในการนี้ได้มีการประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2544 และระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2544 แต่เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายดำเนินการเป็นไปอย่างรวดเร็ว จึงได้ออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2544 ขึ้นอีกฉบับ เพื่อจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นองค์การมหาชน มีวัตถุประสงค์ในการจัดสรรเงินไปสู่หมู่บ้านและชุมชนเมืองและให้สมาชิกกู้เงินต่อไป โดยรัฐบาลได้อนุมัติหลักการและเงื่อนไขการขอกู้เงินจากธนาคารออมสินเพื่อนำไปจัดสรรให้แก่กองทุนดังกล่าว

ทั้งนี้ได้มี การยกร่างพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. .... เพื่อให้การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมีสถานะถาวรตามกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันได้ผ่านการพิจารณารับหลักการแล้วในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 12 ปีที่ 3 ครั้งที่ 28 (สมัยนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2546

* ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.2 แผนการดำเนินงานตามนโยบาย

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบแนวทางในการบริหารจัดการตามนโยบาย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 (ปี 2544) เป็นระยะของการจัดตั้งกองทุน ซึ่งมีแผนงานดังนี้

- 1) การเปลี่ยนนโยบายสู่การปฏิบัติโดยการจัดทำระเบียบ เงื่อนไข และคู่มือการปฏิบัติงาน
- 2) การประชาสัมพันธ์และสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่นของประชาชนให้เข้าใจปรัชญาของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 3) การจัดโครงสร้างของการปฏิบัติงานตามระเบียบ การทำความเข้าใจแก่บุคลากร การให้การสนับสนุน การตอบปัญหาและให้ข้อเสนอแนะ
- 4) การเตรียมกลไกสร้างเสริมความพร้อมของชุมชนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระยะที่ 2 (ปี 2544-2545) เป็นระยะที่มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน โดยก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ให้กับคณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุน เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยมีโครงการที่สำคัญ ดังนี้

- 1) โครงการเพิ่มศักยภาพคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 3) เวทีเครือข่ายการเรียนรู้ทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับฐานราก ได้แก่ เครือข่ายระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด
- 4) การสังเคราะห์บทเรียนกองทุน
- 5) การวิจัย การประเมินผล และการพัฒนากองทุน

ระยะที่ 3 (ปี 2546-2547) มุ่งสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีแผนงานหลัก ๆ ดังนี้

- 1) การจัดการกระบวนการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อการพึ่งพาตนเองได้ของกองทุนทั้งด้านสังคมและธุรกิจ
- 2) การเสริมสร้างกองทุนที่ยั่งยืน โดย
  - การขยายเงินกองทุน
  - การสร้างเครือข่ายกองทุน
  - การเชื่อมโยงทุนจากกองทุนกับสถาบันการเงินอื่น
- 3) การเสริมสร้างกองทุนและเครือข่ายกองทุนที่เกิดขึ้นเป็นเครื่องมือนำไปสู่การเชื่อมประสานนโยบายอื่น ๆ และความเข้มแข็งของชุมชน ตลอดจนการบูรณาการทุนต่าง ๆ ทั้งที่เป็นตัวเงิน ทุนทางความรู้ ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับการพัฒนาไปสู่การเป็นสถาบันการเงินของชุมชนต่อไป

- 4) การเสริมสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในสาขาต่าง ๆ ในชุมชน และนำความรู้ไปเผยแพร่ถ่ายทอดสู่ชุมชนรุ่นหลังสืบต่อไป

2. งบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนา

เพื่อให้การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณสำหรับเป็นค่าบริหารและสนับสนุนการพัฒนา แยกเป็นรายปีได้ดังนี้

ปี 2544	จำนวน 292,839,380 บาท
ปี 2545	จำนวน 300,000,000 บาท
ปี 2546	จำนวน 300,000,000 บาท
ปี 2547	จำนวน 395,384,000 บาท

3. ผลการดำเนินงาน

3.1 การจัดตั้ง

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ไปขอขึ้นทะเบียนเพื่อดำเนินการจัดตั้งเป็นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวนทั้งสิ้น 74,907 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 99.15 ของหมู่บ้านหรือชุมชนเป้าหมาย (75,501 กองทุน) โดยแยกเป็นกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 71,478 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 99.96 และกองทุนชุมชนเมือง จำนวน 3,429 กองทุน คิดเป็น ร้อยละ 84.87 ตามรายละเอียดดังนี้

หน่วย : กองทุน

	เป้าหมาย	การจัดตั้ง	ร้อยละ	คงเหลือ
1. เป้าหมาย	71,495	71,478	99.96	17
2. ชุมชนเมือง	4,006	3,429	84.87	577
- เทศบาล	2,564	2,507	97.62	57
- กทม.	1,442	922	62.63	520
รวม	75,501	74,907	99.15	594

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ข้อมูล ณ 31 มีนาคม 2547

3.2 การโอนเงิน

สทบ. ได้โอนเงิน 1 ล้านบาท ให้แต่ละกองทุน หรือชุมชนต่าง ๆ ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 74,722 กองทุน แยกเป็นกองทุนหมู่บ้าน 71,402 หมู่บ้าน และชุมชนเมือง 3,320 ชุมชน

หน่วย : กองทุน

ภาค	เป้าหมาย	โอนเงินแล้ว	ร้อยละ
กลาง	6,098	6,085	99.79
ตะวันตก	5,731	5,712	99.67
ตะวันออก	5,455	5,441	99.74
เหนือ	15,933	15,881	99.67
ใต้	8,729	8,722	99.92
ตะวันออกเฉียงเหนือ	32,113	32,090	99.93
กรุงเทพมหานคร	1,442	791	54.85
รวม	75,501	74,722	98.97

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ข้อมูล ณ 31 มีนาคม 2547

3.3 การเบิกจ่ายเงินกองทุน

ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั่วประเทศได้มีการอนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิกที่แสดงความประสงค์ในการขอกู้เงินไปแล้วทั้งสิ้น 13,258,138 ราย รวมเป็นเงิน 190,603.23 ล้านบาท เพื่อนำไปลงทุนในกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

กิจกรรม	ร้อยละของจำนวนเงิน
1. อาชีพการเกษตร	67.46
- ทำนา	28.04
- ทำไร่	15.66
- ทำสวน	16.03
- เลี้ยงสุกร	7.24
- เลี้ยงสัตว์ปีก	4.91
- เลี้ยงโค, กระบือ	20.99
- ประมง	2.89
- อื่น ๆ	4.24

กิจกรรม	ร้อยละของจำนวนเงิน
2. อุตสาหกรรม	4.15
3. ค้าขาย	16.68
4. การบริการ	3.99
5. บรรเทาเหตุฉุกเฉิน	6.40
6. กิจกรรมกลุ่ม	1.23
7. อื่น ๆ	0.09

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ข้อมูล ณ 31 มีนาคม 2547

3.4 การชำระคืนเงินกู้

สมาชิกกองทุนที่ขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อไปลงทุนในการประกอบกิจกรรม ซึ่งส่วนใหญ่กำหนดให้มีการชำระคืนภายใน 1 ปี โดยสมาชิกกองทุนได้มีการส่งคืนเงินกู้แล้วแยกเป็นการชำระคืนเงินต้น จำนวน 11,907,224 ราย เป็นเงิน 115,182.02 ล้านบาท และเป็นการชำระคืนดอกเบี้ย จำนวน 11,907,224 ราย เป็นเงิน 8,448.36 ล้านบาท

	ราย	จำนวนเงิน (ล้านบาท)
1. การเบิกจ่าย	13,258,138	190,603.23
2. การชำระคืนเงินต้น	11,907,224	115,182.02
3. การชำระคืนดอกเบี้ย	11,907,224	8,448.36

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ข้อมูล ณ 31 มีนาคม 2547

3.5 การเพิ่มทุนเงินสะสมที่เกิดจากการออมทรัพย์ของสมาชิกเอง

จากข้อมูลของกรมการพัฒนาชุมชน ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2547 พบว่าสมาชิกกองทุนทั่วประเทศ มีการสะสมของเงินทุกประเภท เช่น เงินออม/เงินถือหุ้น หรือ เงินค่าธรรมเนียม หรือ เงินบริจาค/ให้เปล่า และอื่น ๆ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 6,430.30 ล้านบาท

4. การประเมินมาตรฐานการบริหารจัดการกองทุน

4.1 ในช่วงปี 2546 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) ได้นำข้อมูลผลการสำรวจศักยภาพในการบริหารจัดการของแต่ละกองทุนจาก 3 แหล่ง หรือ 3 องค์การ คือ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ (โครงการบัณฑิตกองทุน) กรมการพัฒนาชุมชน และสถาบันการเงิน (ธนาคารออมสินและธ.ก.ส.) มาสังเคราะห์ร่วมกันซึ่งสามารถแยกได้เป็น 3 ระดับ คือ ระดับดีเยี่ยม (AAA) มีจำนวน 24,902 กองทุน ระดับปานกลาง (AA) มีจำนวน 46,633 กองทุน และระดับที่ต้องปรับปรุง (A) มีจำนวน 2,098 กองทุน และเพื่อเป็นการสร้างขวัญ กำลังใจ และกระตุ้นให้กองทุนต่าง ๆ มีการปรับปรุงพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้นเป็นลำดับ จึงได้มีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่กองทุนที่มีการพัฒนาในระดับดีเยี่ยม (AAA) อีกกองทุนละ 1 แสนบาท ซึ่ง ณ 31 มีนาคม 2547 ได้จัดสรรโอนเงินไปแล้ว 22,589 กองทุน หรือคิดเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 2,258,900,000 บาท

สำหรับกองทุนที่ยังไม่ได้รับการโอนเงินอีก 2,313 กองทุน สาเหตุส่วนใหญ่เนื่องจากตัวกองทุนเองไม่ประสงค์จะขอรับเงินเพิ่มเติม และยังไม่ผ่านการพิจารณาในด้านการปลอดยาเสพติด

4.2 เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน 2547 ที่ผ่านมามีการชี้แจง รูปแบบ วิธีการประเมินศักยภาพในการบริหารจัดการกองทุนทั่วประเทศ ซึ่งเป็นการประเมินครั้งที่ 2 (ครั้งแรกปี 2546) โดยให้เครือข่ายกองทุนระดับตำบลเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล และจะสังเคราะห์ข้อมูลแล้วเสร็จประมาณเดือนมิถุนายน 2547

5. การร่วมมือกับสถาบันการเงินเพื่อสนับสนุนพัฒนาต่อยอดกองทุน

เพื่อให้กระบวนการพัฒนาของกองทุนต่าง ๆ แข็งแกร่งขึ้นตามลำดับ จึงได้ขยายความร่วมมือกับสถาบันการเงินให้เข้าเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนา ภายใต้โครงการขอขยายวงเงินโดยกู้ยืมจากสถาบันการเงินซึ่งเป็นการเสริม หรือ ต่อยอดงบประมาณ ควบคู่ไปกับการเติมทักษะ องค์ความรู้ต่าง ๆ ให้แก่กองทุนเพื่อยกระดับกองทุนไปสู่การเป็นสถาบันการเงินของชุมชนในอนาคต โดยในช่วงเริ่มต้น คือ ปี 2547 มีสถาบันการเงินเข้าร่วมดำเนินการ 3 ธนาคาร คือ ธนาคารออมสิน ธ.ก.ส. และ ธนาคารกรุงไทย ณ มีนาคม 2547 ทั้ง 3 ธนาคารได้อนุมัติเงินกู้ไปแล้วทั้งสิ้น 2,717 กองทุน เป็นยอดเงิน 1,561.85 ล้านบาท

6. การสนับสนุน และพัฒนากองทุนด้วยระบบเครือข่าย

ภายใต้ระยะที่ 3 หรือช่วงปี 2546 และ ปี 2547 ของแผนการดำเนินงานตามนโยบาย ซึ่งเป็นระยะที่ให้ความสำคัญในเรื่องการสร้างและจัดกระบวนการเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน โดยปี 2546 ได้ประสานให้เกิดการจัดตั้งเครือข่ายกองทุนทั้งในระดับตำบล ทุกตำบล ทุกอำเภอ และทุกจังหวัดทั่วประเทศ อันเป็นการเสริมสร้างพลังในการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกัน

และกัน ในทุก ๆ เรื่อง เช่น การบริหารจัดการ ทักษะการพัฒนาอาชีพ การจัดทำบัญชี ตามวิถีและวัฒนธรรมชุมชน ในลักษณะ “เพื่อนสอนเพื่อน พี่สอนน้อง” โดยกระบวนการสร้างและพัฒนาเครือข่าย ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอนหลัก ๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1	กระบวนการสำรวจตนเอง
ขั้นตอนที่ 2	กระบวนการจัดทำเวทีชาวบ้าน
ขั้นตอนที่ 3	กระบวนการค้นหาข้อมูล
ขั้นตอนที่ 4	กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
ขั้นตอนที่ 5	กระบวนการติดตามและประเมินผล

7. การขยายบทบาทกองทุนหมู่บ้านเพื่อสนับสนุนนโยบาย “หนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งความสามารถพิเศษ”

รัฐบาลได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของทรัพยากรบุคคล คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อ 13 มกราคม 2547 เห็นชอบให้ใช้กลไกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นเจ้าภาพในการดำเนินนโยบาย “หนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งความสามารถพิเศษ” หรือที่เรียกว่า คนเก่งชุมชน โดยมีเป้าประสงค์หลัก ๆ เพื่อที่จะดำเนินการค้นหา ยกย่องเชิดชู ผู้ที่มีความสามารถพิเศษซึ่งเป็นคนดี และเป็นที่ยอมรับของชุมชน แล้วนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ไปเผยแพร่ หรือถ่ายทอดสู่ชนรุ่นหลัง รวมทั้งเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ในรูปของเครือข่าย ซึ่งถือเป็นการรวมพลังของคนในชาติมาช่วยกันสร้างความแข็งแกร่งแก่ชุมชนอย่างยั่งยืนอย่างแท้จริง

เพื่อให้นโยบายก่อผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว ในช่วงเดือนเมษายน 2547 ที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้ร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันการศึกษา กรมการพัฒนาชุมชน ทำการชี้แจงสร้างความเข้าใจต่อนโยบาย และแนวทางในการดำเนินงานแก่เครือข่ายกองทุน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงาน เพื่อทำการค้นหาคนเก่งชุมชนทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ แล้วรวบรวมส่งให้สถาบันการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) ทำการประมวลและจัดทำทำเนียบคนเก่งชุมชนให้แล้วเสร็จภายใน มิถุนายน 2547 โดยมีเป้าหมายดังนี้

- ค้นหาคนเก่งชุมชน หมู่บ้านละ 5 คน รวมเป็น 375,000 คน
- ค้นหาคนเก่งที่มีความสามารถพิเศษระดับหมู่บ้าน 1 คน จากคนเก่ง 5 คน รวม 75,000 คน
- ค้นหาคนเก่งที่มีความสามารถพิเศษของระดับตำบล 1 คน จากคนเก่งที่มีความสามารถพิเศษของหมู่บ้าน รวม 7,500 คน

ตัวอย่างกองทุนหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จในแต่ภาค

ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาวัดอินทราวาส

“ชยัน ชี้อัสตย์ ประหยัด ตรงเวลา”

กองทุนชุมชนหมู่บ้านพัฒนาวัดอินทราวาส (ประตู) ประกอบด้วย หมู่ 16, 22, 23 แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร สถานที่ทำการ 6/8 หมู่ 22 ได้รับเงิน 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2545 มีประชากรในชุมชนเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนในช่วงก่อตั้ง 51 คน ปัจจุบันได้ขยายตัวมีสมาชิกถึงจำนวน 149 คน ร่วมใช้อาคารศูนย์เด็กวัยก่อนเรียน (จันทคุณากรณ์) เป็นที่ทำการกองทุนด้วย

การบริหารจัดการคณะกรรมการกองทุนได้จัดตั้งคณะผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาจากผู้มีความรู้ ประสบการณ์ และพร้อมเสียสละเพื่อส่วนรวมเข้าร่วมในการบริหาร โดย ณ 30 กันยายน 2546 มีจำนวนเงินทุนหมุนเวียนทั้งสิ้น 3,127,958 บาท แยกเป็น จากยอดเงิน 1 ล้านบาท 2,700,000 บาท จากเงินออมสะสม 427,958 บาท ให้บริการเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12 ต่อปี ครอบคลุมสมาชิก 138 ราย ในรอบปีที่ผ่านมากองทุนได้รับชำระคืนดอกเบี้ย 148,227 บาท ซึ่งกองทุนได้แบ่งสรรนำไปพัฒนาชุมชน เช่น จัดสรรเป็นทุนการศึกษา กีฬา และพัฒนาชุมชน ตลอดจนจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกเป็นจำนวน 59,470 บาท

กองทุนชุมชนหมู่บ้านพัฒนาวัดอินทราวาส ได้วางแผนและทยอยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์แก่ชุมชนและสมาชิกในช่วงปี 2547-2548 ดังนี้

1. จัดตั้งกองทุนสวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์
2. จัดตั้งกองทุนสงเคราะห์ผู้ยากไร้ในชุมชน
3. ตั้งกลุ่มอาชีพให้กับผู้ว่างงานในชุมชน
4. สนับสนุนร้านค้าชุมชน (สหกรณ์ร้านค้า)
5. จัดหางบประมาณฝึกอบรมเยาวชนค่ายจริยธรรมและยาเสพติด

กองทุนหมู่บ้านนาจาน

“ค่าของความเป็นมนุษย์ ต้องอยู่เหนือวัตถุ และ มนุษย์ต้องเรียนรู้
ที่จะรักและเอื้ออาทรต่อกัน เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคม”

กองทุนหมู่บ้านนาจาน หมู่ที่ 2 ตำบลหนองแปน อำเภอมัธยาศรี จังหวัดขอนแก่น เป็นหนึ่งในหมู่บ้านที่ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านในรอบแรก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 จากจำนวนประชากร 729 คน ในครัวเรือนทั้งสิ้น 176 ครัวเรือน เป็นสมาชิกกองทุนจำนวน 151 ครัวเรือน

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านนาจาน ได้มีการคัดเลือกคณะกรรมการ จำนวน 15 คน และแบ่งการบริหารออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อีกทั้งมีการประสานงานกับคณะกรรมการเครือข่ายระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด เพื่อนำปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการ

กองทุน ฯ มาแลกเปลี่ยนเพื่อหาข้อยุติ แนวทางแก้ไขร่วมกัน

สำนึกความเป็นเจ้าของของเงินกองทุนหมู่บ้าน นอกจากจะดูได้จากการนำเงินไปใช้และส่งคืนตามสัญญาแล้ว สมาชิกทุกคนร่วมกันบริหารจัดการ ดูแล กำหนดกติกาในการใช้จ่ายเงินกองทุนร่วมกัน ปัจจุบันอาชีพดีเด่นในหมู่บ้านมีหลายอาชีพ เช่น อาชีพทอผ้า ทำขนม ค้าขาย เลี้ยงสัตว์ ฯลฯ โดยกองทุนหมู่บ้านนาจานได้จัดทำแผนดำเนินงานที่เป็นระบบและมีการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ อีกทั้งยังได้จัดทำแผนพัฒนากองทุนในอนาคตต่าง ๆ มากมาย เช่น สนับสนุนให้สมาชิกกองทุนรวมกลุ่มประกอบอาชีพ พร้อมทั้งมีการเสนอขอของบประมาณจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่ออุดหนุนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกลุ่มอาชีพกองทุนหมู่บ้าน โดยกองทุนได้วางเป้าหมายไว้คือ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนทุกคนในหมู่บ้าน

กองทุนหมู่บ้านบ้านนิคม “กองทุนดี ไม่มีขาย ถ้าอยากได้ ต้องช่วยกัน”

กองทุนหมู่บ้านนิคม หมู่ที่ 1 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่อาคารศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร ประจำตำบลขุนทะเล ได้รับเงิน 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2544 สมาชิกเริ่มก่อตั้ง 220 คน กองทุนจัดระบบงานธุรการ การเงิน การบัญชี บริหารความยุติธรรม กระจายโอกาส เปิดเผย โปร่งใส โดยให้สมาชิกมี

ส่วนร่วม ประกอบกับการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ สมาชิกเพิ่มทยอยเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจุบันมีสมาชิก 362 คน กองทุนมีการพิจารณาเงินกู้ให้แก่สมาชิกทุกเดือน ๆ ละ ประมาณ 100,000 บาท มีเงินทุนหมุนเวียนอยู่ทั้งสิ้น 2,653,000 บาท โดยสมาชิกที่กู้เงินต้องจัดเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 - 10 คน มีหัวหน้ากลุ่มดูแลบริหารกันเอง ค่าประกันในกลุ่ม บริหารแบบเครือข่ายใกล้เคียงรอบขอบ

กองทุนหมู่บ้านบ้านนิคม มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานประจำเดือน ประชุมประจำเดือน พิจารณาเงินกู้ จัดเวทีกองทุน วารสาร จดหมายข่าว แจ้งสมาชิกทุกเดือน มีการจัดระดับศักยภาพของสมาชิกโดยการให้ค่าคะแนนเป็นระดับ เอ บี ซี ดี มีการให้รางวัลแก่สมาชิกที่มีวินัยทางการเงิน เช่น เบิกค่ารักษาพยาบาลได้ปีละ 2 ครั้ง ๆ ละ 200 บาท ทำประกันอุบัติเหตุให้ฟรีทุนประกัน 50,000 บาท เปิดบัญชีฝากให้บุตรเกิดใหม่ 300 บาท บุตรที่เรียนสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีไม่ต้องสอบคัดเลือก พิจารณาให้เงินกู้แก่ผู้ด้อยโอกาส

กองทุนหมู่บ้านบ้านนิคม มีแผนงานโครงการ สำหรับปี 2547 ด้วยการสร้างเครือข่ายระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด เชื่อมโยงกองทุนกับสถาบันการเงินอื่น ก้าวไปสู่ธนาคารหมู่บ้าน กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น คัดสรรหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จัดสวัสดิการผู้สูงอายุ เด็ก คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส มีอาคารสำนักงานกองทุนเป็นของตนเอง

กองทุนหมู่บ้านเด่นสามัคคี
 “กองทุนแห่งความฝัน พลังมวลชน ฟันฟูสังคม พัฒนาคนดี”

กองทุนบ้านเด่นสามัคคี ตำบลกาวิละ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ นับเป็นกองทุนแห่งความฝันของชาวบ้านอย่างแท้จริง ทุกวันนี้ฝันของพวกเขาเป็นจริงด้วยพลังจากความสมัครสมานสามัคคีช่วยกันทำงานอย่างหนักในการสร้างสรรค์โอกาสอันดีนี้ และเป็นสิ่งที่พวกเขาภูมิใจ

การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ รางวัลกองทุนที่มีผลงานดีเด่นระดับ 3A และรางวัลต่าง ๆ ที่ชุมชนได้รับเป็นผลพลอยได้ที่เกิดจากการสร้างสรรค์กระบวนการจัดการภายในอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างเป็นระบบ ความซื่อสัตย์โปร่งใส สิ่งเหล่านี้ทำให้สมาชิกไว้วางใจ เชื่อถือ เชื่อมั่น จึงทำให้เกิดพลังมหาศาลในการขับเคลื่อนไปอย่างไม่หยุดยั้ง

กองทุนก้าวหน้าทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ กองทุนจัดตั้งในปี 2544 พัฒนาอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ โดยจะเห็นจากสมาชิกเพิ่มมากขึ้น จาก 118 เป็น 272 คน เงินฝากค่าหุ้นสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 22,100 บาท เงินฝากสัจจะ 277,020 บาท ปัจจุบันปล่อยเงินกู้สัจจะทั้งสิ้น จำนวน 112 ราย เป็น 440,700 บาท ปล่อยเงินกู้กองทุน จำนวน 135 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 2,228,000 บาท ซึ่งเหตุผลสำคัญเนื่องมาจากสมาชิกส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบในการชำระหนี้ตรงตามกำหนดเวลา มีการตรวจสอบภายในระหว่างชาวบ้านด้วยกันเอง

กองทุนพัฒนาคน ช่วยเหลือสังคม โอบอุ้มคนดี นอกจากกองทุน จะให้บริการกับสมาชิกในชุมชนแล้ว ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นห้องสมุดชุมชนที่ให้นิสิตนักศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทุกเรื่อง รวมถึงการให้คำแนะนำเรื่องการทำบัญชีแบบสากลให้แก่กองทุนชุมชนใกล้เคียง

ทั้งนี้ทั้งนั้นทางชุมชนยังได้ส่งเสริมเยาวชนที่ด้อยโอกาสในการศึกษา ให้ได้รับทุนการศึกษา โดยนำมาจากดอกเบี้ยจ่ายของสมาชิกที่ได้กู้ยืมเงินทุนของชุมชนนั่นเอง

สอดคล้องกับองค์การภายนอกอย่างเป็นระบบ จากเงินทุนที่มีอยู่ปัจจุบันไม่เพียงพอให้สมาชิกกู้ยืมได้ทั้งหมด เนื่องจากการระดมทุนของชาวบ้านยังมีน้อย เพราะกองทุนเริ่มก่อตั้งขึ้นใหม่ ทางคณะกรรมการจึงได้หาทางแก้ปัญหา โดยการจับมือกับธนาคารออมสิน ขอเปิดวงเงินกู้เพิ่มในด้านการพัฒนาอาชีพ โดยสามารถให้บริการขยายวงเงินกู้ จาก 20,000 บาท เป็น 30,000 บาท ขยายระยะเวลากู้จาก 1 ปี เป็น 2 ปี โดยทำการปล่อยกู้ไปแล้ว 3 รุ่น รวมทั้งสิ้น 148 ราย เป็นเงิน 4,440,000 บาท .

ก้าวล้ำนำหน้า พัฒนาชุมชน สังคมเมือง นับวันสมาชิกชุมชนได้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เงินทุนมากขึ้น กองทุนจึงได้นำเอาระบบคอมพิวเตอร์ มาใช้ในการบริหารจัดการ ไม่ว่าจะ เป็นด้านรับสมัครใหม่ รับเงินฝาก ชำระเงินกู้ จ่ายเงินปันผล และในอนาคตจะทำเป็นรูปแบบเครือข่าย เป็นมาตรฐานสากลในเขตอำเภอ เมืองต่อไป

กองทุนหมู่บ้านสิงห์กลาง
“พลังชุมชนคนบ้านสิงห์กลาง”

บ้านสิงห์กลาง หมู่ที่ 13 ตำบล
โพธิ์สามต้น อำเภอดำรงวิทยารัษฎาน จังหวัด
สิงห์บุรี มีประชากรทั้งสิ้น 99 ครัวเรือน
375 คน เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
74 คน ได้รับเงินโอน 1 ล้านบาท
เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2544 มีสมาชิก
ขอกู้เงินไปเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ
เป็นจำนวน 1,755,000 บาท สมาชิก
ส่งชำระคืนครบ 100 % มีกำไรสุทธิ
34,814.14 บาท

กองทุนหมู่บ้านสิงห์กลางได้แต่งตั้งคณะกรรมการทำนิติกรรมสัญญา จำนวน 2 คน
ตั้งผู้ตรวจสอบและผู้ตรวจบัญชี จำนวน 2 คน และแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการใช้เงินกู้
ของสมาชิก จำนวน 5 คน โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้หลัก ๆ ดังนี้ ใช้ข้อเท็จจริงจากประวัติ
ของสมาชิก ความเหมาะสมของโครงการ ความเชื่อถือของผู้ค้ำประกัน คำยินยอมคู่สมรส และใช้มติจาก
ที่ประชุม โดยประธานจะอ่านโครงการขอกู้เงินของสมาชิกให้คณะกรรมการฟังและจะพิจารณาเป็น
ราย ๆ ไป แล้วจึงให้กรรมการแต่ละคนเขียนความเห็นลงในใบพิจารณาเงินกู้ แล้วส่งให้ประธานรวบรวม
สรุปเป็นมติ

กองทุนหมู่บ้านสิงห์กลาง ได้จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนแจกจ่ายให้
กับผู้มาศึกษาดูงาน เช่น ใบคำขอกู้ สัญญาเงินกู้ สัญญาค้ำประกัน แผ่นบันทึกรายการลูกหนี้รายตัว เช่น
กองทุนในเขตอำเภอดำรงวิทยารัษฎาน กองทุนจากจังหวัดสระบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี นอกจากนี้
คณะกรรมการกองทุนยังได้รับเกียรติแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเครือข่ายระดับตำบล 2 คน ในตำแหน่งที่
ปรึกษาเครือข่าย และประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับตำบล และได้รับเชิญให้เป็นวิทยากร
บรรยายเรื่องการบริหารกองทุนให้แก่กองทุนอื่น ๆ เป็นประจำ

ผลจากการดำเนินงานทำให้สมาชิกได้
รับประโยชน์จากการประกอบอาชีพที่ดีขึ้น มีรายได้
เพิ่มขึ้น มีการสร้างงานเพิ่มขึ้น นอกจากนี้กองทุน
หมู่บ้านสิงห์กลางยังได้ ส่งเสริมอาชีพให้กับเยาวชน
อันเป็นลูกหลานของสมาชิก โดยนำกำไรมาจัดสรรให้

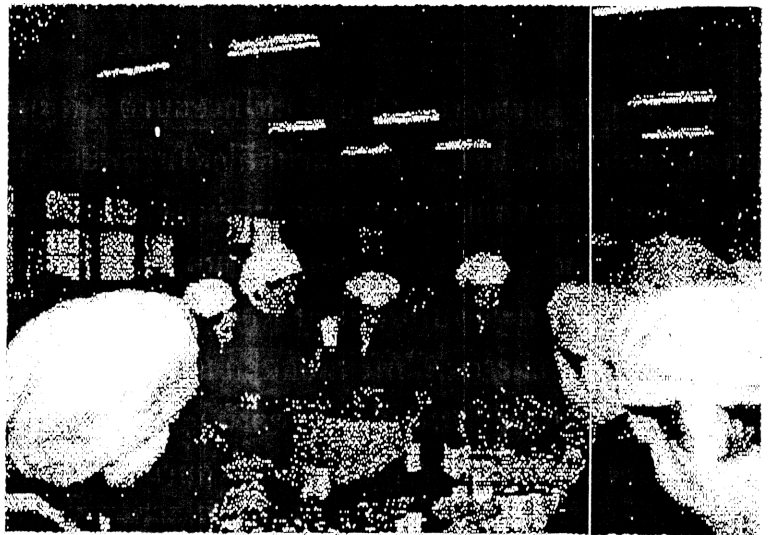

ทุนเพื่อการศึกษาและพัฒนาอาชีพ เช่น ในด้านการสืบสานศิลปะพื้นบ้าน การแสดงลิเก

กองทุนหมู่บ้านว่วนเหลื่อง
 “กองทุนหมู่บ้านสานต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

บ้านว่วนเหลื่อง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 8 ตำบลชากไทย กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ประชากรทั้งสิ้น 160 ครัวเรือน 600 คน อาชีพส่วนใหญ่คือทำสวนผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด ลองกอง ปัจจุบันกองทุนมีสมาชิกทั้งหมด 122 ครัวเรือน ปล่อยเงินกู้ไปแล้ว 87 ราย เป็นเงิน 1,013,860 บาท คณะกรรมการกองทุน จำนวน 15 คน ที่ปรึกษา จำนวน 3 คน มาร่วมกันบริหาร โดยยึดระเบียบข้อบังคับกองทุนเป็นตัวหลักในการบริหาร ประกอบกับคณะกรรมการกองทุนมีประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โครงการแก้ไข ปัญหาความยากจน กลุ่มปรับปรุงคุณภาพไม้ ผล (ทุเรียน มังคุด) เป็นต้น จึงนำประสบการณ์ ข้อมูลที่ได้ เข้าร่วมรับฟังมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสภาพพื้นที่ สถานการณ์ จนทำให้การดำเนินงานลื่นไหลไปด้วยดี ไม่ว่าจะเป็นด้านการพิจารณาเงินกู้ การจ่ายเงินให้สมาชิกผู้กู้ ประโยชน์ที่สมาชิกทุกคนจะได้รับ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา กองทุนหมู่บ้านว่วนเหลื่อง ได้เล็งเห็นความสำคัญของการ ให้ความสำคัญ ความสามัคคี จึงผลักดันกิจกรรมการผลิตน้ำลูกสำรองบรรจุกระป๋อง ซึ่งเป็นสินค้าที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ให้เป็นสินค้าที่กลับมาสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับชุมชน เข้าอยู่ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 20,000 บาท เพื่อนำไปซื้อวัตถุดิบจากชุมชนมาแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้า

กองทุนหมู่บ้านท่ามะขาม “ชื่อสัตย์ เสียสละ สามัคคี”

ก่อนการก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านนั้น บ้านท่ามะขาม หมู่ 2 ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี มีกลุ่มอาชีพต่างๆ อยู่แล้ว เช่น กลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้าน มีเงินออมกว่า 10 ล้านบาท กลุ่มแปรรูปผลผลิตเกษตร เช่น มะม่วงแช่อิ่ม กลุ่มผลิตขนมหวานไทย กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน แต่ชาวบ้านบางส่วนยังคงใช้บริการเงินกู้นอกระบบอยู่

วันที่ 17 กันยายน 2544 รับโอนเงิน 1 ล้านบาท การบริหารจัดการคณะกรรมการมีการจัดตั้งฝ่ายต่างๆ ขึ้น โดยเฉพาะฝ่ายวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการที่จะให้กู้ยืม และฝ่ายเร่งรัดติดตามหนี้สิน การบริหารงานมีการประชุมพิจารณาปล่อยเงินกู้และรับเงินออม ทุกวันเสาร์แรกของทุกเดือน ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมทั้งสิ้น 2,531,000 บาท สมาชิกสามารถส่งใช้คืนเงินกู้ได้ครบ 100% กองทุนมีการพัฒนาในระดับ 3A และเป็นกองทุนดีเด่นระดับจังหวัด

ปัจจุบันกองทุนให้บริการเงินกู้ ในเรื่องที่เป็น จุกเงิน แก่สมาชิกเพิ่มขึ้นอีกในลักษณะเงินกู้จุกเงิน เช่น เรื่องการศึกษา อุบัติเหตุ ตาย โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราพิเศษ และสามารถบรรเทาปัญหาในเรื่องเร่งด่วน ดังกล่าวของสมาชิกได้กว่า 65 ราย เป็นเงิน 325,000 บาท

กองทุนหมู่บ้านท่ามะขาม ปัจจุบันเป็นแหล่งศึกษาดูงานจากกองทุนต่างๆ ทั่วประเทศ เช่น จากจังหวัดระยอง เพชรบูรณ์ นครราชสีมา นครปฐม แม้กระทั่งจากชุมชนหลักสี่บางเขน กทม. กว่า 700 คน ในรอบปีที่ผ่านมา

บทความที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านชุมชนเมืองแห่งชาติ “ต่างคน ต่างคิด ต่างคน ต่างทำ”

ดร.ไพบูลย์ กองทุนหมู่บ้านถ้าไร้ทิศทางไปไม่ถึงเป้าหมาย*

เอเอ็มซี เดินทางไปแล้ว “ประกาศสงครามกับยาเสพติด” ก็ไปแล้ว ส่วน “พัทธนี เกษตรกรรายย่อย” ครม. ได้ให้ความเห็นชอบในหลักการและสัปดาห์ที่จะถึงนี้กระทรวงสาธารณสุขจะเป็นเจ้าภาพจัดประชุมเรื่อง “๓๐ บาทรักษาทุกโรค” ต้องนับว่าเป็นการบริหารงานของรัฐบาลคิดใหม่ทำใหม่ ภายใต้การนำของซีอีโอ “ทักษิณ ชินวัตร” นายกรัฐมนตรีเพื่อทำให้กรอบนโยบายที่วางไว้แปรสภาพเป็นแนวทางในการปฏิบัติมีความฉับไวและบังเกิดผล แต่กระนั้น “กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หมู่บ้านละ ๑ ล้านบาท” วาระเร่งด่วนตามนโยบายที่รัฐบาลแถลงไว้ในสภา จนถึงขณะนี้ยังไม่มีความชัดเจน

แม้ว่าความคืบหน้าของกองทุนหมู่บ้านจะเป็นไปอย่างช้า แต่ก็ยังไม่สำคัญเท่ากับแนวโน้มที่จะมีการดำเนินการอย่างไร้ทิศทางและขาดความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งไม่มีการเปิดรับฟังความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุด

ดร. ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม ประธานบริหารสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ซึ่งเป็นที่ปรึกษา ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง แสดงความวิตกกังวลว่าการดำเนินงานโครงการนี้ของหน่วยงานต่าง ๆ จะเป็นไปอย่าง “ต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำ”

“ตั้งแต่จัดตั้งรัฐบาลมีการประชุมร่วมกันครั้งหนึ่ง จากนั้นดูเหมือนว่ากระทรวงมหาดไทยจะยกวางระเบียบข้อบังคับ ทางกระทรวงการคลังก็จัดทำในเรื่องของกฎหมาย ทั้งที่ยังไม่มีแนวโน้มที่ชัดเจนออกมา อันที่จริงควรเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นและร่วมกันหารูปแบบที่ควรจะเป็นก่อนที่หน่วยงานจะนำไปปฏิบัติต่อ” ดร.ไพบูลย์ กล่าวไว้เช่นนั้น

โครงการกองทุนหมู่บ้านมีความเกี่ยวเนื่องกับ ๔ กระทรวงหลักเป็นอย่างน้อย คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยความเคลื่อนไหวล่าสุดบ่งชี้ว่าแต่ละหน่วยงานกำลังเดินทางโครงการนี้ไปตามเส้นทางของตัวเอง

ล่าสุดกระทรวงมหาดไทยบอกว่าเตรียมนำเสนอรูปแบบกองทุนหมู่บ้าน
ในปลายสัปดาห์นี้

กระทรวงอุตสาหกรรม พุดถึง ๑ หมู่บ้าน ๑ ตำบล

ส่วน ธนาคารออมสิน จัดเตรียมเงินไว้ให้รัฐบาลกู้เพื่อโครงการกองทุนหมู่บ้านไว้
ประมาณ ๔ หมื่นล้านบาท

* ที่มา : กรุงเทพธุรกิจ, ๗ มีนาคม ๒๕๔๔.

จากประสบการณ์ในงานพัฒนาชุมชน ดร.ไพบูลย์เสนอแนะว่าควรมีคณะทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยราชการและผู้นำท้องถิ่นและชุมชนเมือง ตั้งแต่ในช่วงเริ่มต้นของกระบวนการ

“การมีคณะกรรมการร่วมก็เพื่ออาศัยมุมมองจากหลาย ๆ ฝ่ายให้งานเกิดประโยชน์และยังป้องกันปัญหางานซ้ำซ้อน และสูญเปล่าเงิน ซึ่งตรงนี้ต้องมีการคุยกันให้ตกลงเสียก่อนระหว่าง ๒ ส่วนงาน คือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้นำชุมชน

“ต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นจากตัวแทนชุมชนท้องถิ่นให้มากที่สุดและในท้ายที่สุด “ชาวบ้าน” จะต้องเป็นผู้จัดการและดูแลสร้างระบบตรวจสอบกองทุนด้วยตัวเอง” ใช้ “ทุนสังคม” ที่มีอยู่แล้ว

ในกระบวนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมและจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ดร.ไพบูลย์ กล่าวว่า ควรนำโครงการเดิมที่มีอยู่แล้วมาเรียนรู้และใช้ประโยชน์ให้เต็มที่

“แนวร่วมขบวนการเดิมมีอยู่แล้ว ให้เขาได้ใช้ประสบการณ์จากตรงนี้ให้มากที่สุด คนนอกเพียงให้การสนับสนุน ให้กำลังใจ ให้เทคนิค กระบวนการ ข้อมูลข่าวสารงบประมาณและบุคลากรแต่ให้ชาวบ้านเป็นตัวหลักอยู่เสมอ”

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ รวมไปถึงหน่วยราชการเป็นผู้จัดการ เช่น กองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน (กขคจ.) หมู่บ้านละ ๒.๘ แสนบาท และกองทุนต่าง ๆ กว่า ๓๐ กองทุนรวมทั้งการให้เงินกู้ของ ธ.ก.ส. หรือธนาคารออมสิน โครงการเหล่านี้ ดร.ไพบูลย์ เรียกว่าทุนสังคมที่มีอยู่แล้ว และสามารถนำมาปรับใช้ได้กับกองทุนหมู่บ้านของรัฐบาล “เช่นกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งน่าจะถือว่าเป็น “ทุนทางสังคม” ที่มีอยู่แล้วชาวบ้านสามารถเรียนรู้จากกลุ่มเหล่านี้และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ คือควรดูว่าปัจจุบันประชาชนเขามีอะไรอยู่บ้างแล้วหรือราชการมีอะไรอยู่บ้าง อะไรที่มันติดอยู่ให้ผสมผสานกลไกให้เกิดประโยชน์ จริง ๆ แล้วผู้นำชุมชนต่างมีประสบการณ์จากกองทุนหลายๆ แบบพวกเขาู้ดีกว่ากองทุนแต่ละแบบมีจุดแข็งจุดอ่อนอย่างไร ถ้าได้ระดมความคิดเห็นจากผู้นำท้องถิ่น ก็น่าจะทำให้กองทุนหมู่บ้านเดินไปถูกทาง”

แนะนำผลสู่ “ธนาคารของชุมชนเพื่อชุมชน”

นอกจากนั้น ดร.ไพบูลย์ยังมองว่ากองทุนหมู่บ้านไม่ควรเป็นเพียงกองทุนที่ให้ชาวบ้านกู้ยืมเงินอัตราดอกเบี้ยต่ำเท่านั้น แต่กองทุนหมู่บ้านควรจะไปสู่การเป็นธนาคารประจำหมู่บ้านที่จัดการโดยชาวบ้าน และเพื่อชาวบ้าน โดยวางเงื่อนไขให้เกิดการออมในชุมชน

“เปรียบได้เหมือนกับร่างกายของคนเราไม่ยอกออกกำลังกาย ร่างกายก็จะไม่แข็งแรง ชาวบ้านหรือประชาชนเช่นกันจะต้องมีวินัย ต้องฝึกฝนมีมานะพยายาม ประหยัดอดออม เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง ไม่ใช่พึ่งพาเงินของนักการเมืองเท่านั้น

ต้องทำให้กองทุนหมู่บ้านเป็นเสมือนกลุ่มออมทรัพย์ประจำหมู่บ้าน โดยใช้ระบบการคิดดอกเบี้ยและจัดสวัสดิการให้เหมาะสมกับชุมชนนั้นๆ และต้องให้กองทุนมีการออมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สมาชิกเกิดความมั่นคงเข้มแข็ง

คุ้มหรือไม่..... วัตจากการเรียนรู้ของชุมชน

“สูญเปล่า” หรือไม่? อาจเป็นคำถามปกติสามัญของนักเศรษฐศาสตร์ที่มุ่งหวังว่า กองทุนหมู่บ้าน จะทำให้เกิดการจ้างงาน หรือการบริโภคภายในประเทศ แต่ในมุมมองของ นักพัฒนาชุมชน คุณค่าที่สำคัญของกองทุนหมู่บ้านก็คือเป็นหนทางที่ช่วยให้ชุมชนได้เรียนรู้และ พัฒนาตนเอง

“ชุมชนมักถูกจัดการจากภายนอก แต่ถ้าในอนาคตเมื่อชุมชนสามารถจัดการ งบประมาณตัวเองและสิ่งข้างนอกที่เข้ามาได้ดีขึ้นก็ถือว่าเงินที่ให้ไปนั้นสูญเปล่าเพราะทำให้เกิด การสร้างสรรค์ที่เกือบลดต่อกัน พูตกันว่าในจำนวน ๑๐๐ หมู่บ้านจะมีหมู่บ้านที่มีความพร้อม ด้านการจัดการที่ดีเพียง ๓๐ หมู่บ้านเท่านั้น แต่ในความคิดของผม หมู่บ้านที่มีความพร้อม หรือไม่ ไม่เป็นไร แต่ถ้ากองทุนนี้ทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาต่อเนื่อง ความพร้อมก็จะเป็น ต้นแบบให้กับคนที่ไม่พร้อม ซึ่งจะช่วยฝึกฝนการเรียนรู้ต่อไปได้”

อย่างไรก็ตามเพื่อป้องกันการสูญเปล่าทั้งทางเศรษฐกิจและทางสังคม ดร.ไพบุลย์ ย้ำว่าต้องมีระบบการจัดการที่ดี “ถ้าจัดการไม่ดีจะทำให้สูญเสียเงินโดยเปล่าประโยชน์ และนำมา ซึ่งความขัดแย้งและฉกฉวยโอกาสได้”

“กองทุนหมู่บ้าน นอกจากจะเป็นความหวังว่าจะเป็นที่พักพิงของชาวบ้าน ในระดับมหภาค กองทุนหมู่บ้านยังคงถูกคาดหวังว่าเป็นเครื่องมือ “ใช้เงิน” ที่มีประสิทธิภาพ ในการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ยิ่งไปกว่านั้นกองทุนหมู่บ้านก็ยังถูกคาดหวังจากนักพัฒนา ชุมชนอย่าง ดร.ไพบุลย์ อีกว่า เป็นกลไกที่สามารถสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งให้กับเศรษฐกิจและ สังคมไทย

แต่ทุกความคาดหวังจะไม่สามารถก้าวไปถึง หากโจทย์ “กองทุนหมู่บ้าน” ไม่ได้ ถูกตีให้แตกหรือถูกนำไปใช้ในทางที่ถูกต้อง โดยเฉพาะการนำไปใช้เพื่อสร้าง “ฐานเสียง” ให้กับนักการเมือง

ดร.ไพบุลย์ กล่าวทิ้งท้ายไว้ว่า “เมื่อใดก็ตามที่นักการเมืองใช้กองทุนหมู่บ้าน เพื่อ สร้างฐานเสียง เมื่อนั้นรัฐบาลจะพลาดเป้าหมายที่เหมาะสมไป นั่นคือการพัฒนาชุมชนและสังคม ให้เข้มแข็ง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน”

มองผ่าน ๕ นักวิชาการพัฒนาท้องถิ่น “กองทุนหมู่บ้าน” เข้มแข็ง/สูญเปล่า

ภาควิชาการพัฒนารัฐบาลชน มหาวิทาลัยธรรมศาสตร์ได้จัดสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “กองทุนหมู่บ้านสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนอย่างไร” ในงานนี้ได้มีการเชิญนักวิชาการที่เกี่ยวข้องในด้านพัฒนาชุมชน อาทิ ดร.ปรีดี โชติช่วง, อ.สมพันธ์ เตชะอธิก, รศ.ชอบ เข้มกัลด, รศ.ปารีชาติ วลัยเสถียร และ ดร.โกวิทย์ พวงงาม เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย มาชี้แนวความคิดที่มีการแบ่งแยก ๒ แนว และข้อมูลการจัดการกองทุนหมู่บ้านในแต่ละชุมชน พร้อมทั้งชี้จุดอ่อน จุดแข็งของชุมชนในการจัดการกองทุนฯ และความอยู่รอดของกองทุนฯ ในอนาคต

นายสมพันธ์ เตชะอธิก ที่ปรึกษากระทรวงเกษตร สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทาลัยขอนแก่น และเป็นหนึ่งในชุดเจ้าหน้าที่ที่ออกสำรวจวิเคราะห์เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และกองทุนอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน เปิดเผยว่า เรื่องกองทุนฯ นี้ ตนเองได้ติดตามมา ตั้งแต่ต้นนโยบายนี้เป็นนโยบายที่เจาะจงไปที่ชาวบ้านในหมู่บ้านเป็นหลัก ซึ่งจะต่างกับนโยบายของ รัฐบาลชุดก่อน ๆ ที่ผ่านมา ที่เน้นให้เงินกับกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ มากกว่ากองทุนฯ นี้หมู่บ้าน จะได้รับทั้งหมด ๗๙,๗๕๔ แห่ง ซึ่งนโยบายนี้เป็นนโยบายที่มีเป้าหมายที่ชัดเจนโดยต้องการ ให้เงินไปสู่ชาวบ้านในแต่ละหมู่บ้านและนโยบายนี้เป็นนโยบายที่เชื่อมโยงกับนโยบายพักชำระหนี้ ธนาการประชาชน และหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล ซึ่งมองในลักษณะธุรกิจแล้ว รัฐบาลนี้ทำสำเร็จ ทำให้หมู่บ้านเป็นเสมือนรัฐวิสาหกิจที่มีการพักหนี้มีเงินกองทุนเข้ามาช่วย ผลิตเป็นหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลออกขาย และเมื่อมีเงินก็กลับมาใช้หนี้ที่พักไว้

แต่จากการที่ตนเองลงพื้นที่พบว่าตามแนวความคิดดังกล่าวของรัฐบาลนั้นอาจจะ ทำให้เมื่อชาวบ้านมีความพร้อมทั้งวิธีการและการบริหารจัดการ ซึ่งหมู่บ้านที่จะมีแบบนี้คาดว่า มีเพียงร้อยละ ๑๐ เท่านั้น และนโยบายนี้สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านที่มีความ เข้มแข็งอยู่แล้วให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น แต่จะไม่ส่งผลกระทบต่อหมู่บ้านที่อ่อนแอให้กลายเป็นหมู่บ้าน ที่เข้มแข็งได้เหมือนกับโครงการอุตสาหกรรมที่มีการส่งเสริมให้มีโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อที่ ชาวบ้านจะได้มีงานทำส่งผลให้มีรายได้มากขึ้นและออกมาใช้จ่ายจนเกิดวงจรค่าครองชีพ แต่เมื่อ พิสูจน์แล้วคนจนก็ยังจนอยู่ส่วนคนรวยก็รวยยิ่งขึ้น ซึ่งการพัฒนาแบบนี้ไม่สามารถใช้ได้กับ เมืองไทย และจากการติดตามประเมินผลในโครงการต่าง ๆ ในภาคอีสานก็ชี้ให้เห็นว่าหมู่บ้านที่มีความ เข้มแข็งยังไม่สามารถเข้าช่วยเหลือหมู่บ้านที่อ่อนแอได้ ซ้ำภายในหมู่บ้านเข้มแข็งเอง ยังไม่สามารถตอบสนองคนในหมู่บ้านตนเองให้มีความเป็นอยู่ที่ดีถ้วนหน้า

ส่วนเรื่องการตั้งคณะกรรมการชาวบ้านหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องก็ยังไม่เข้าไปจัด ในลักษณะระบบราชการบวกกับการเมืองที่มีคณะกรรมการระดับชาติ ระดับจังหวัด อำเภอและ คณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งแนวคิดนี้คือการทำตามระบบราชการเดิมที่มีอยู่ และระบบราชการบวก ประชาสังคม ที่มีทั้งรัฐ นักการเมืองผู้นำชุมชน และนักพัฒนาเอกชน การบริหารจัดการกองทุนฯ น่าที่จะมีการคัดสรรบุคลากรที่มีความรอบรู้ความสามารถในเรื่องต่างๆ เพื่อให้การดำเนินการของ กองทุนไม่สะดุดกับปัญหาในเรื่องผู้ที่ไม่รู้จักจริงในการประกอบอาชีพที่ได้จากเงินกู้

รศ.ชอบ เข้มกลัด ภาควิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เปิดเผยว่า กองทุนหมู่บ้านนี้ได้มีการดำเนินการมาแล้วระยะหนึ่ง ซึ่งมีข้อโต้แย้งในการจัดการ กองทุนที่เห็นว่า ควรที่จะมีการให้ความรู้ชุมชนก่อนกับอีกความเห็นหนึ่งที่ทำให้ชุมชนหาความรู้เอง จากประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่าง ๆ เรื่องนี้เราต้องมามองในแนวคิดก่อนว่ารัฐมีแนวคิดอย่างไร โดยมีข้อเปรียบเทียบแนวคิดที่หนึ่ง คือ เงินซึ่งเปรียบเสมือนวัตถุ แล้วต้องการวัตถุไปเปลี่ยนคน หรืออีกแนวหนึ่ง คือ พัฒนาคนหรือเปลี่ยนคนเสียก่อนแล้วคนก็จะไปเปลี่ยนวัตถุหรือเงินเอง

ส่วนเรื่องที่ว่ากองทุนนั้นจะสร้างความเอื้ออาทรสร้างคนให้เป็นคนดี หรือสร้างจิตสำนึกให้กับคนในชุมชนนั้น ตนเองคิดว่าไม่สามารถทำได้ เพราะวัตถุประสงค์ของกองทุน คือ เรื่องของเศรษฐกิจหรือธุรกิจที่มุ่งเน้นถึงผลกำไรตามระเบียบของกองทุน เองว่าส่งเสริมเงินทุน หมุนเวียนในหมู่บ้านสร้างงานเพิ่มอาชีพให้มีรายได้เพิ่มรายได้ลดรายจ่าย และที่สำคัญต้องให้มีการคืนทุนด้วย ซึ่งการเป็นเช่นนี้แล้วจะส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็งในส่วนตนเองคิดว่าไม่ใช่ หากชุมชนมีเศรษฐกิจดีมีฐานะดีแล้วชุมชนจะเข้มแข็งเป็นไปไม่ได้อย่างปัจจุบันเศรษฐกิจเราแย่ แต่ประชาชนยังมั่งคั่งเราก็ยังไม่เห็นความเข้มแข็งเลย ฉะนั้นการที่จะเข้มแข็งเราคงต้องมองปัจจัย อย่างอื่นด้วย เช่น ขบวนการเรียนรู้ เรื่องบริหารการจัดการ เรื่องขององค์กร เรื่องของการมีส่วนร่วม

รศ.ปาริชาติ วลัยเสถียร ภาควิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ เปิดเผยว่า ความเข้มแข็งของชุมชนไม่ใช่เรื่องรายได้อย่างเดียว กองทุนหมู่บ้านเองไม่สนใจที่จะให้ชุมชน กู้เงินเพื่อการเรียนสร้างความรู้ที่จะสร้างรายได้ แต่จะเน้นที่การประกอบอาชีพสร้างรายได้ อย่างเดียว ซึ่งระเบียบของกองทุนฯ ก็มุ่งเน้นที่การกู้เงินเพื่อให้เกิดดอกผลแล้วนำมาจัดการการบริหาร แต่การกู้เพื่อการศึกษาที่ชุมชนเองก็ไม่ได้คิดถึงในข้อนี้ ที่จะเสริมสร้างความรู้ด้วยการกู้เงินไป เรียนหรือหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้ เช่น การเรียนวิชาชีพต่าง ๆ ที่คณะกรรมการกองทุน นำที่จะให้มีการพิจารณาในเรื่องนี้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชาวบ้านในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ซึ่งผู้นำชุมชนหรือคณะกรรมการต้องมีสำนึกและรู้สึกถึงความ จำเป็นของชุมชนเอง

ดร.ปริดี โชติช่วง ผู้อำนวยการสำนักบริหารกองทุนพัฒนาชุมชน เปิดเผยว่า ในกลุ่มชาวบ้านเองนั้นมีการจัดการภายในชุมชนอยู่แล้ว ฉะนั้นเมื่อมีเงินกองทุนเข้าไปก็สามารถ ปรับรูปแบบในการใช้กองทุนฯ ได้ ซึ่งเราต้องปล่อยให้เขาคิดเองทำเอง และจะเป็นประสบการณ์ เพื่อให้เขาพร้อมที่จะทำงานต่อไป การจัดการบางอย่างของชุมชนจะเน้นใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน ในการแก้ไขปัญหาอย่างถูกวิธีในท้องถิ่นนั้น ซึ่งชาวบ้านเองเขามีการกระตือรือร้นหาหน่วยงานที่ จะสามารถช่วยเหลือเขาเองได้

ส่วนผลที่ปล่อยให้ชุมชนดำเนินการเอง คือ ชุมชนจะได้นักบริหารการจัดการ ในชุมชนที่มาจากชาวบ้าน และรู้เรื่องของท้องถิ่นเองดี ได้นักบัญชีที่เกิดจากการทำบัญชีในหมู่บ้าน จนเข้าใจรูปของชุมชนว่าต้องใช้วิธีการใดในการจัดทำและสามารถตอบคำถามในเรื่องของค่าใช้จ่าย รายรับเท่านี้ก็สามารถรู้ได้แล้วว่ากองทุนจะประสบผลอย่างไร และนักการตลาดก็เกิดขึ้นได้ด้วย เพราะการค้าขายหรือการผลิตสินค้าต่าง ๆ ต้องมีการขาย มีการวางแผนขาย และต้องมีการบริหาร ทุนให้คุ้มค่า เหล่านี้จะเกิดขึ้นหลังจากการให้ชุมชนเข้าจัดการเองทุกอย่าง

ส่วนเรื่องที่ว่ากองทุนจะประสบกับความล้มเหลวนั้น คิดว่าคงไม่ทั้งหมดเพราะหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งอยู่แล้วจะเป็นแบบอย่างให้หมู่บ้านที่ไม่เข้มแข็งมาดู และเรียนตามแบบอย่างต่าง ๆ ทั้งในจุดอ่อนและจุดแข็ง ซึ่งจะเป็นรูปแบบพื้นฐานของความเป็นหมู่บ้านนิยมที่พยายามสร้างให้หมู่บ้านตนเองนั้นดีกว่าหมู่บ้านอื่นเสมอ และสุดท้ายในหมู่บ้านนั้น ๆ จะเกิดนักประสานงานที่จะคอยดูแลในชุมชนอื่นให้มีความทัดเทียมกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะเข้ามาดูแลในชุมชนนั้นด้วย ซึ่งทั้งหมดของกระบวนการจะทำให้เรารู้ว่าชุมชนใดมีความแข็งแรง ชุมชนใดที่ไม่แข็งแรง และเราจะได้หาวิธีทำการหรือมาตรการใดที่จะเข้าไปเสริมสร้างได้อีกต่อไป

ข่าวที่เกี่ยวข้อง*

กองทุนหมู่บ้านเชียงใหม่เป็นตัวอย่างระดับตำบล

กองทุนหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่เป็นตัวอย่างในการสร้างเครือข่ายกรรมการ กองทุนหมู่บ้านระดับตำบลให้ทุกจังหวัดทั่วประเทศดำเนินการตาม

นายสยมพร ลิ้มไทย รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมมอบนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงบูรณาการ ที่โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จ.เชียงใหม่ ซึ่งกรมพัฒนาชุมชนได้จัดขึ้นเพื่อทำความเข้าใจกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านกว่า 2,500 คนในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่ นับเป็นตัวอย่างที่ดีแก่กองทุนทั่วประเทศที่ได้เริ่มสร้างเครือข่ายกรรมการกองทุนหมู่บ้านระดับตำบลเป็นแห่งแรกในประเทศไทย เพื่อให้มีผู้แทนกองทุนระดับตำบลแต่ละหมู่บ้าน ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์แต่ละเครือข่าย

กองทุนหมู่บ้านมีจำนวน 74,000 ตำบลทั่วประเทศ ขณะนี้ได้กระจายไปแล้ว 69,000 ตำบล มีสมาชิกกองทุนทั่วประเทศกว่า 8 ล้านคน ได้รับเงินกู้แล้วกว่าร้อยละ 80 ผู้กู้สามารถนำเงินมาชำระได้ตามกำหนด ร้อยละ 97 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 3 นั้น ได้ขอขยายระยะเวลาคืน และส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สูญ ในส่วนกองทุนที่มีผลการดำเนินการที่ดี รัฐบาลจะสร้างขวัญและกำลังใจด้วยการเติมเงินกองทุนบางส่วนเพิ่มให้อีก ส่วนเงินปันผลที่ได้ แต่ละกองทุนจะนำไปส่งเสริมด้านสวัสดิภาพให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิก—จบ--

กองทุนหมู่บ้าน 1ล. ได้ผลสำเร็จ 97%

นายสยมพร ลิ้มไทย รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน มอบนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงบูรณาการ ให้กับประธานและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่จังหวัดเชียงใหม่กว่า 2 พันคน และได้สรุปผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านทั่วประเทศว่า ประสบความสำเร็จอย่างมาก โดยสมาชิกกองทุนสามารถกู้ยืม และชำระคืนตามกำหนดถึงร้อยละ 97 ส่วนร้อยละ 3 ยังค้างชำระ โดยขอเลื่อนเวลาชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยออกไป จึงไม่ถือว่าเป็นหนี้สูญ ส่วนปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน

* ที่มา : NEWScenter

โอกาสนี้รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนยังได้ชื่นชมการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านที่จังหวัด เชียงใหม่ ซึ่งสามารถสร้างเครือข่ายช่วยเหลือกันครบทุกตำบลแล้ว จึงเป็นตัวอย่างที่ดี ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านระดับชาติจะยกเป็นตัวอย่างให้กับจังหวัดอื่นทั่วประเทศนำไปปฏิบัติ-- จบ--

กองทุนหมู่บ้านขอนแก่นแจ้ง

นายเจตน์ ธนวัฒน์ ผวจ.ขอนแก่น เปิดเผยว่า จ.ขอนแก่น ได้ดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งทุนอย่างเสมอภาคเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถต่อยอดการลงทุนได้ ดังนี้ ประชาชนสามารถกู้ยืมจำนวน 192,660 ราย เป็นเงิน กู้ 2,493 ล้านบาท มีกองทุนดีเด่นเพิ่มเติม 567 ทุนได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติม 56,700,000 บาท เฉพาะเดือน มี.ค.2547 ผู้กู้เงินค้างชำระ380 ราย เป็นเงิน 4.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.63 ซึ่งโครงการนี้สามารถพัฒนาผู้นำธรรมชาติในหมู่บ้านมารวมตัวกันเป็น"ผู้จัดการ"ได้ถึง 34,485 คน

ส่วนยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดนั้น ได้มีเป้าหมายให้ จ.ขอนแก่น เป็นเมืองน่าอยู่เป็นศูนย์กลางทางการค้า การลงทุน และการบริการของภูมิภาค รวมทั้งดำเนินการส่งเสริมกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานราก ให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนในรูปแบบของการบูรณาการ คือบูรณาการการเรียนรู้ การท่องเที่ยว การปรับโครงสร้าง การผลิตและการตลาด การส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาจิตสำนึกในการพึ่งตนเอง อันจะเป็นหลักประกันความมั่นคงของมนุษย์และสังคม โดยทางจังหวัดได้ร่วมกับภาคีต่าง ๆ เช่น ม.ขอนแก่น หอการค้า สภาอุตสาหกรรม เพื่อบูรณาการกระตุ้นเศรษฐกิจร่วมกัน

ผวจ.ขอนแก่น เผยอีกว่า โดยมีโครงการที่ร่วมกันประกอบด้วย การจัดตั้งศูนย์บริการขนส่งสินค้าด้วยตู้คอนเทนเนอร์ทางรถไฟ และโครงการ E-Saan Software Parkเป็นโครงการที่รัฐบาลจะสนับสนุน จ.ขอนแก่น เป็นเมืองไอทีที่ดี ดังนั้น การบูรณาการร่วมกับภาคีต่าง ๆ จะเป็นการปรับโครงสร้างการผลิต การกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก รวมทั้งการพัฒนาทุนมนุษย์ อันจะเป็นการสร้างเมืองขอนแก่นให้เป็นเมืองน่าอยู่ เป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน และการบริการของภูมิภาคต่อไป--จบ--

ปั้นกองทุนหมู่บ้านสู่แบงก์ชุมชน "สุวิทย์" ฝันไกลเล็งส่งเข้าตลาดหุ้น

นายสุวิทย์ คุณกิตติ รมว.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กล่าวว่า ได้มอบหมายให้ นายสันติ อุทัยพันธุ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคัดเลือกกองทุนหมู่บ้านชั้นดี มีความเข้มแข็ง มีการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เพื่อเป็นชุมชนนำร่องที่จะสนับสนุนพัฒนาขึ้นเป็นธนาคารชุมชน หรือสถาบันการเงินชุมชนในอนาคตโดยพัฒนาในรูปแบบเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน

สำหรับกองทุนที่จะคัดเลือกเพื่อนำมาพัฒนายกระดับเป็นสถาบันการเงินในอนาคตคือกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการจัดอันดับอยู่ในชั้น 3 เอ ซึ่งได้รับการจัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านเพิ่มเติมให้อีก 100,000 บาทไปแล้ว โดยกองทุนที่ได้รับการคัดเลือกจะทำงานผนึกกันเป็นเครือข่ายกับกองทุนหมู่บ้านอื่น เช่น รวมตัวกัน 10 กองทุนหมู่บ้าน เป็นเงินกองทุนที่บริหาร 10 ล้านบาท

ทั้งนี้เมื่อกองทุนสามารถบริหารงานมีประสิทธิภาพก็สามารถกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์เพื่อนำมาต่อยอดบริหารกองทุนให้มีขนาดใหญ่ขึ้นและพัฒนาขึ้นเป็นสถาบันการเงินชุมชนต่อไปในอนาคต และหลังจากนั้นอาจมีการกระจายหุ้นแก่ประชาชนที่สนใจเข้าร่วมถือหุ้น หรือพัฒนาไปจนถึงขั้นเข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย(ตลท.)ในอนาคต--จบ--

ยกระดับกองทุนหมู่บ้านสู่ธนาคารชุมชน

นายสุวิทย์ คุณกิตติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กล่าวในระหว่างเป็นประธานเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ ชี้แจงแนวทางการประเมินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ปีงบประมาณ 2547 ที่โรงแรมเสนาเพลส ว่า ขณะนี้ได้มอบหมายให้ นายสันติ อุทัยพันธุ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คัดเลือกกองทุนหมู่บ้านชั้นดี มีความเข้มแข็ง มีการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เพื่อเป็นชุมชนนำร่องที่จะสนับสนุนพัฒนาขึ้นเป็นธนาคารชุมชน หรือสถาบันการเงินชุมชนในอนาคต โดยพัฒนาในรูปแบบเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน

สำหรับกองทุนที่จะคัดเลือกเพื่อนำมาพัฒนายกระดับเป็นสถาบันการเงินในอนาคตคือกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการจัดอันดับอยู่ในชั้น 3 เอ ซึ่งได้รับการจัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านเพิ่มเติมให้อีก 100,000 บาทไปแล้ว โดยกองทุนที่ได้รับการคัดเลือกจะทำงานผนึกกันเป็นเครือข่ายกับกองทุนหมู่บ้านอื่น เช่น รวมตัวกัน 10 กองทุนหมู่บ้านเป็นเงินกองทุนที่บริหาร 10 ล้านบาท เมื่อกองทุน

บริหารงานได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพก็สามารถกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์ เพื่อนำมาต่อยอดบริหารกองทุนให้มีขนาดใหญ่ขึ้น และพัฒนาขึ้นเป็นสถาบันการเงินชุมชนต่อไปในอนาคต และหลังจากนั้นอาจมีการกระจายหุ้นแก่ประชาชนที่สนใจเข้าร่วมถือหุ้น หรือพัฒนาไปจนถึงขั้นเข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในอนาคต ซึ่งทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับพัฒนาการของกองทุนหมู่บ้านเอง

นายสันติ กล่าวว่า จากการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเมื่อปีที่ผ่านมา พบว่ามีกองทุนหมู่บ้านที่มีการบริหารจัดการดีและได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในระดับ 3 เอ รวม 23,000 กองทุน จากกองทุนหมู่บ้านทั้งสิ้น 74,722 กองทุน หรือเป็นเงินที่รัฐบาลสนับสนุนมากองทุนละ 1 ล้านบาท รวม 74,722 ล้านบาท ที่ผ่านมากองทุนได้นำเงินไปใช้ในกิจกรรมทางการเกษตรมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการค้าขาย อุตสาหกรรม การบริการ และอื่นๆ ซึ่งกองทุนหมู่บ้านได้มีส่วนช่วยให้สมาชิกกองทุนเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ และทำให้รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น แม้ว่ากองทุนหมู่บ้านบางส่วนยังต้องปรับปรุงขีดความสามารถในการบริหารจัดการอยู่บ้างก็ตาม

ส่วนการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อชี้แจงแนวทางและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณ การพัฒนาเครือข่ายกองทุนระดับตำบล สนับสนุนกองทุนหมู่บ้าน และเพื่อชี้แจงกระบวนการประเมินการบริหารจัดการกองทุนในรายละเอียด ตลอดจนตัวชี้วัดและเกณฑ์การให้คะแนน รวมถึงกระบวนการจัดเก็บข้อมูลและวิธีการประมวลผล และเพื่อชี้แจงแนวทางและกระบวนการในการคัดเลือกคนเก่ง หนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งความสามารถพิเศษ (One Village One Excellence) โดยใช้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นกลไกหลักในการคัดเลือกเพื่อยกย่องและเป็นพลังของชุมชนต่อไป--จบ--

ต่อยอดกองทุนหมู่บ้าน

รัฐบาลเร่งคัดเลือกกองทุนหมู่บ้านชั้นดีพัฒนาเป็นเครือข่ายและต่อยอดเป็นสถาบันการเงินชุมชนในอนาคตพร้อมวาดฝันกระจายหุ้นให้ประชาชนและเข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหุ้น

นายสุวิทย์ คุณกิตติ รมว.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เปิดเผยในระหว่างเป็นประธานเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ "ชี้แจงแนวทางการประเมินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ปีงบประมาณ 2547" ที่โรงแรมเสนา เพลสว่า ขณะนี้ได้มอบหมายให้ นายสันติอุทัยพันธุ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคัดเลือกกองทุนหมู่บ้านชั้นดีมีความเข้มแข็ง มีการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เพื่อเป็นชุมชนนำร่องที่จะสนับสนุนพัฒนาขึ้นเป็นธนาคารชุมชน หรือสถาบันการเงินชุมชนในอนาคตโดยพัฒนาในรูปแบบ

เครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน

สำหรับกองทุนที่จะคัดเลือกเพื่อนำมาพัฒนายกระดับเป็นสถาบันการเงินในอนาคต คือ กองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการจัดอันดับอยู่ในชั้น 3 เอ ซึ่งได้รับการจัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านเพิ่มเติมให้อีก 100,000 บาทไปแล้ว โดยกองทุนที่ได้รับการคัดเลือกจะทำงานผืนกันเป็นเครือข่ายกับกองทุนหมู่บ้านอื่น เช่น รวมตัวกัน 10 กองทุนหมู่บ้านเป็นเงินกองทุนที่บริหาร 10 ล้านบาท เมื่อกองทุนบริหารงานได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพก็สามารถกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์เพื่อนำมาต่อยอดบริหารกองทุนให้มีขนาดใหญ่ขึ้นและพัฒนาขึ้นเป็นสถาบันการเงินชุมชนต่อไปในอนาคต และหลังจากนั้นอาจมีการกระจายหุ้นแก่ประชาชนที่สนใจเข้าร่วมถือหุ้น หรือพัฒนาไปจนถึงขั้นเข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในอนาคต ซึ่งทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับพัฒนาการของกองทุนหมู่บ้านเอง

นายสุวิทย์กล่าวอีกว่า ส่วนการบริหารกองทุนหมู่บ้านหัวใจสำคัญคือประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมทั้งในระดับกรรมการบริหารกองทุนไปจนถึงสมาชิกกองทุนเพราะการบริหารจัดการที่ดีเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ มีความโปร่งใส จะช่วยทำให้เงินของกองทุนหมู่บ้านมีการหมุนเวียนและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและชุมชน

ทั้งนี้ จากการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเมื่อปีที่ผ่านมาพบว่า มีกองทุนหมู่บ้านที่มีการบริหารจัดการดีและได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในระดับ 3 เอ รวม 23,000 กองทุน จากกองทุนหมู่บ้านทั้งสิ้น 74,722 กองทุน หรือเป็นเงินที่รัฐบาลสนับสนุนมากองทุนละ 1 ล้านบาท รวม 74,722 ล้านบาทที่ผ่านมากองทุนได้นำเงินไปใช้ในกิจกรรมทางการเกษตรมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการค้าขาย อุตสาหกรรมการบริการ และอื่น ๆ ซึ่งกองทุนหมู่บ้านได้มีส่วนช่วยให้สมาชิกกองทุนเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ และทำให้รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้นแม้ว่ากองทุนหมู่บ้านบางส่วนยังต้องปรับปรุงขีดความสามารถในการบริหารจัดการอยู่บ้างก็ตาม

ส่วนการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้แจงแนวทางและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณ การพัฒนาเครือข่ายกองทุนระดับตำบล สนับสนุนกองทุนหมู่บ้าน และเพื่อชี้แจงกระบวนการประเมินการบริหารจัดการกองทุนในรายละเอียด ตลอดจนตัวชี้วัดและเกณฑ์การให้คะแนนรวมถึงกระบวนการจัดเก็บข้อมูลและวิธีการประมวลผลและเพื่อชี้แจงแนวทางและกระบวนการในการคัดเลือกคนเก่ง"หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งความสามารพิเศษ" (One Village One Excellence) โดยใช้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นกลไกหลักในการคัดเลือกเพื่อยกย่องและเป็นพลังของชุมชนต่อไป--จบ--

คูปองกองทุนหมู่บ้านหนี้สูญแค่ 2%

** ครอบคลุม 3 ปีมีมีสมาชิกฟุ้ง 11 ล้านคน/เผยคลุมพื้นที่แล้วกว่า 90%

นายสันติ อุทัยพันธ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เปิดเผยว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมีพ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กองทุนละ ๑ ล้านบาทพร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ ในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

สำหรับการดำเนินงานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับตำบล ในรอบ 3 ปี หลังจากที่ได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในขณะนี้เครือข่ายครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศแล้วกว่า 90 เปอร์เซ็นต์ มีเงินหมุนเวียนในระบบขณะนี้กว่าแสนล้านบาท และมีหนี้ที่เป็นปัญหาทั้งระบบอยู่เพียง 1-2 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ขณะนี้มีสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทั่วประเทศกว่า 11 ล้านคน มีกรรมการกองทุนอยู่ประมาณ 1 ล้านคนมุ่งยกระดับการบริหารจัดการสู่มาตรฐานการเป็นสถาบันการเงินของชุมชนในอนาคต

"สำหรับวัตถุประสงค์ในการดำเนินการ ได้แก่ 1.เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน 2.ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง 3.เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง 4.กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต 5.เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็ง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง" นายสันติ กล่าว--จบ--

ครบรอบ 3 ปีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจัดตั้ง

(6เม.ย.47)ครบรอบ 3 ปีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจัดตั้งได้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศได้แล้วกว่า 90% มีเงินหมุนเวียนในระบบกว่าแสนล้านบาท มีหนี้ที่เป็นปัญหาเพียง 1-2%

นายสันติ อุทัยพันธ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เปิดเผยในการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับตำบลในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน ที่ จ.สุราษฎร์ธานีว่า ในรอบ 3 ปีได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศแล้วกว่า 90 เปอร์เซ็นต์ มีเงินหมุนเวียนในระบบขณะนี้กว่าแสนล้านบาท และมีหนี้ที่เป็นปัญหาทั้งระบบอยู่เพียง 1 – 2 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กล่าวด้วยว่า ขณะนี้มีสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทั่วประเทศกว่า 11 ล้านคน มีกรรมการกองทุนอยู่ประมาณ 1 ล้านคน มุ่งยกระดับการบริหารจัดการสู่มาตรฐานการเป็นสถาบันการเงินของชุมชนในอนาคต—จบ—
